EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 17.6.2021
SWD(2021) 154 final

ARBEJDSDOKUMENT FRA KOMMISSIONENS TJENESTEGRENE

Analyse af Danmarks genopretnings- og resiliensplan

Ledsagedokument til

Forslag til RÅDETS GENNEMFØRELSESAFGØRELSE

Om godkendelse af vurderingen af Danmarks genopretnings- og resiliensplan

{COM(2021) 326 final}

Indholdsfortegnelse

1. Sammenfatning 2
2. Udfordringer med hensyn til genopretning og resiliens: Baggrund 6
2.1 Makroøkonomiske udsigter og udviklingen siden 2020-landerapporten 6
2.2 Udfordringer i forbindelse med bæredygtig vækst, samhørighed, modstandsdygtighed og politikker for den næste generation 8
2.3 Udfordringer i forbindelse med den grønne og den digitale omstilling 11
3. Planens mål, struktur og forvaltning 22
3.1 Planens overordnede strategi 22
3.2 Planens gennemførelsesaspekter 23
4. Sammenfatning af vurderingen af planen 26
4.1 Omfattende og tilstrækkeligt afbalanceret reaktion på den økonomiske og sociale situation 26
4.2 Forbindelse med landespecifikke henstillinger og det europæiske semester 32
4.3 Vækstpotentiale, jobskabelse, økonomisk, institutionel og social resiliens, den europæiske søjle for sociale rettigheder, afbøde krisens virkninger samt social og territorial samhørighed og konvergens. 36
4.4 Princippet om ikke at gøre væsentlig skade 42
4.5 Grøn omstilling 45
4.6 Digital omstilling 47
4.7 Planens varige indvirkning 51
4.8 Milepæle, mål, overvågning og gennemførelse 53
4.9 Omkostninger 54
4.10 Kontrol og revision 57
4.11 Sammenhæng 61
5. Bilag 64

1. SAMMENFATNING

Covid-19-pandemien har haft stor indvirkning på Danmark, om end konsekvenserne har været mindre vidtrækkende målt på tab af produktion og arbejdspladser end i mange andre EU-medlemsstater. Danmarks reale BNP faldt med 2,7 % i 2020 med det største fald i det private forbrug og eksporten. En genopblussen af infektioner førte til nye nedlukningsrestriktioner i begyndelsen af 2021, men BNP-væksten forventes at blive genoprettet fra andet kvartal 2021 og fremefter. Betydelig støtte fra staten forhindrede voldsomme stigninger i arbejdsløsheden og konkurser. Arbejdsløsheden steg dog fra 5,0 % i 2019 til 5,8 % i 2020, men den forventes at falde gradvist, når den økonomiske vækst vender tilbage.

De offentlige finanser er blevet påvirket negativt af covid-19-krisen. Selv om der skete en klar forværring af de offentlige finanser, var budgetunderskuddet på 1,1 % af BNP i 2020 det mindste, der blev registreret i EU. Efter en kraftig stigning i gældskvoten i 2020 til 42,2 % af BNP som følge af engangs- og nævnereffekter forventes den offentlige gældskvote gradvist at falde til 38,8 % af BNP i 2022.

Danmark forventes at modtage omkring 1,551 mia. EUR (11,5 mia. DKK) fra EU's genopretnings- og resiliensfacilitet (RRF). Genopretnings- og resiliensplanen består af 39 foranstaltninger (6 reformer og 33 investeringer) opdelt i syv komponenter, som kan knyttes til tre hovedmål:

i) at fremskynde den grønne omstilling, herunder ved at støtte en grøn skattereform, investeringer i energieffektivisering af bygninger, grøn omstilling af vejtransport, en klimahandlingsplan for landbruget samt grøn forskning og udvikling

ii) støtte digitalisering, herunder en ny digitaliseringsstrategi, støtte til digitalisering af SMV'er og udvidelse af bredbåndsdækningen i landområderne og

iii) øge sundhedssystemets modstandsdygtighed, herunder digitalisering af sundhedsydelser, infrastrukturstøtte og logistisk støtte til kritiske medicinske produkter samt støtte til covid-relateret forskning.

De anslåede samlede omkostninger ved Danmarks genopretnings- og resiliensplan er 12 010 000 000 DKK, hvilket svarer til 1 615 267 709 EUR på grundlag af ECB's vekselkurs for EUR/DKK pr. 30. april 2021. Dette beløb vedrører udelukkende udgifter og omfatter derfor ikke det forventede provenu fra skattereformen i forbindelse med emissionsafgifterne for virksomheder, der skønnes at beløbe sig til 410 000 000 DKK, hvilket svarer til 55 142 361 EUR.

Planen bidrager til facilitetens overordnede mål om at fremme Unionens økonomiske, sociale og territoriale samhørighed og udgør en afbalanceret reaktion på de seks politiske søjler, der er omhandlet i artikel 3 i RRF-forordningen[1].

Planen vil yde et væsentligt bidrag til Danmarks økonomiske genopretning og fremskynde den grønne og den digitale omstilling. Den omfatter foranstaltninger til at fremrykke private grønne og digitale investeringer og fremme miljø-, klima-, energi- og infrastrukturprojekter. Målrettede foranstaltninger vil støtte reduktionen af drivhusgasemissioner i de sektorer, der er ansvarlige for de fleste emissioner. Planen omfatter også reformer og investeringer, der skal fremme den digitale omstilling i hele samfundet og bidrage til at forbedre udsigterne for velfærd og lighed, vækst og beskæftigelse.

Planen forventes at øge Danmarks økonomiske vækstpotentiale ved at løfte virksomhedernes produktivitet og konkurrenceevne. I 2021-2023 forventes de positive virkninger at blive kraftigere, efterhånden som virksomhederne fremrykker deres investeringer for at drage fordel af skattenedsættelserne i investeringsvinduet. Fra og med 2024 forventes BNP-vækstraten at blive en smule negativ på grund af ophævelsen af investeringsvinduet og stigende afgifter på energiforbrug, som er en del af anden fase af reformen af den grønne skattereform. På mellemlang og lang sigt forventes planen at øge produktiviteten. Ved udgangen af 2026 forventes det reale BNP at være 0,12 % højere, end det ville have været uden planen. Planen forventes også at øge beskæftigelsen, navnlig i 2021-2022, med investeringsvinduet som drivkraft. Mens de beskæftigelsesmæssige virkninger af grønne skattereform bliver negative fra 2024 og fremefter (på grund af skattestigninger), opvejes dette af de positive beskæftigelsesvirkninger af andre grønne komponenter, navnlig rettet mod energieffektivisering, grøn opvarmning, kulstofopsamling og -lagring (CCS) samt grøn omstilling af vejtransport.

De reformer og investeringer, der ligger til grund for planen, imødekommer de landespecifikke henstillinger fra 2019 og 2020 på en tilfredsstillende måde. Planen fokuserer på investeringer i den grønne og den digitale omstilling, navnlig ren og effektiv produktion og anvendelse af energi, bæredygtig transport samt forskning og innovation. Forskningsforanstaltninger har potentiale til at udvide innovationsgrundlaget og inddrage flere virksomheder i FUI-aktiviteter. Nogle landespecifikke henstillinger bl.a. om investeringsrelateret økonomisk politik vedrørende uddannelse og færdigheder og foranstaltninger til at afhjælpe manglen på sundhedspersonale og sikre et effektivt tilsyn med og håndhævelse af rammen for bekæmpelse af hvidvaskning af penge, er blevet behandlet på en generelt tilfredsstillende måde uden for planen. Foranstaltninger vedrørende disse områder blev derfor ikke indarbejdet i genopretnings- og resiliensplanen.

[1] Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 af 12. februar 2021 om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten.

Foranstaltningerne i den danske plan er i overensstemmelse med princippet om ikke at gøre væsentlig skade ("DNSH-princippet"). Danmark har i det store og hele gennemført en fyldestgørende analyse vedrørende DNSH-princippet. Kravene om ikke at gøre væsentlig skade overholdes i udformningen af foranstaltningerne, herunder deres milepæle og mål. Visse typer investeringer, der ikke ville være i overensstemmelse med DNSH-princippet, er på forhånd blevet udelukket fra enhver form for støtte fra RRF (f.eks. maskiner, der drives af fossile brændstoffer under investeringsordningen). Udvælgelsesprocedurerne for projekter, der finansieres under RRF, gennemføres på betingelse af, at ansøgeren overholder DNSH-princippet.

Foranstaltningerne i planen bør fremskynde den grønne omstilling, øge biodiversiteten og beskytte miljøet. De understøtter Danmarks dekarboniserings- og energimål som fastsat i den nationale energi- og klimaplan for 2030 og er dermed et skridt i retning af at opnå kulstofneutralitet senest i 2050. Planen indeholder derfor bestemmelser om en bæredygtig genopretning af den danske økonomi. Den omfatter en bred vifte af foranstaltninger til forbedring af energieffektiviteten i bygninger og industrien, fremme af bæredygtig mobilitet, støtte til økologisk landbrug og fremme af grøn forskning og innovation. Alt i alt tegner foranstaltninger til støtte for miljø-, biodiversitets- og klimaændringsmål sig for 59 % af planens samlede tildeling.

Den digitale omstilling fremmes ved at tilskynde til digitale investeringer og en ny strategi til håndtering af fremtidige digitaliseringsudfordringer. Målrettede foranstaltninger vil fokusere på digitalisering af SMV'er, udvidelse af bredbåndsdækningen i landområderne og digitalisering i sundhedssektoren. Der er planer om en ambitiøs reformdagsorden under en ny "digitaliseringsstrategi" med henblik på yderligere at digitalisere den offentlige forvaltning for at tackle de nye digitale udfordringer på dette område.

Gennemførelsen af de planlagte reformer og investeringer ventes at medføre gennemgribende strukturelle ændringer i økonomien. En forhøjelse af energiafgifterne (og efterfølgende indførelse af en standardafgift på drivhusgasemissioner) bør fremskynde den grønne transformation af økonomien og gøre Danmark til et foregangsland med hensyn til at reducere drivhusgasemissionerne. De øvrige RRP-foranstaltninger og -investeringer støtter disse målsætninger på en sammenhængende og effektiv måde, navnlig ved at målrette finansieringen mod sektorer med de største drivhusgasemissioner (transport og landbrug) og samtidig øge energieffektiviteten. De vigtigste RRP-foranstaltninger er baseret på brede politiske forlig, der rækker ud over 2026 (hvor RRF-finansieringen udløber). Planens ambitiøse FoUoI-projekter forventes at have en langsigtet positiv indvirkning på klimamålene (f.eks. ved at fremme CCS). Bedre forvaltningssystemer for kritiske forsyninger i sundhedssektoren bør bidrage til dens langsigtede modstandsdygtighed.

Danmarks kontrol- og revisionssystem er gearet til at forebygge, opdage og korrigere potentiel svig, korruption og interessekonflikter og undgå dobbeltfinansiering. Ministeriernes kontrol- og revisionssystemer omfatter kontrol af underordnede institutioners anvendelse af offentlige midler, herunder planlægning af finansielle processer og procedurer, IT-sikkerhed samt kvaliteten af institutionernes interne kontrol- og revisionssystemer.

Gennemførelsen af planen er baseret på en successiv opfyldelse af mål og milepæle af høj kvalitet, som er klart definerede, udspecificerede og operationelle.

Danmark har fremlagt individuelle udgiftsskøn over investeringsforanstaltningerne i planen. Disse skøn og dokumentationen herfor viser, at omkostningerne er berettigede, rimelige, troværdige og proportionale i henhold til princippet om omkostningseffektivitet. Der blev imidlertid fremlagt mindre detaljerede oplysninger om de omkostninger, der er forbundet med reformerne i planen (herunder digitaliseringsstrategien) og nye projekter (eller missionsbaserede FoUoI-projekter). De enkelte komponenter indeholder ikke fuldstændige oplysninger om, hvorvidt RRF-finansiering til de respektive reformer og investeringer vil være et supplement til den støtte, der ydes under andre EU-fonde og -instrumenter, eftersom der stadig forhandles om partnerskabsaftalen for 2021-2027. Dette opvejes imidlertid af stærke forvaltnings- og kontrolsystemer, som giver sikkerhed for, at de samlede omkostninger ikke dækkes af eksisterende eller planlagt EU-finansiering.

(1) Afbalanceret reaktion	(2) Landespecifikke henstillinger	(3) Vækst, beskæftigelse osv.	(4) DNSH-princippet	(5) Grønne mål	(6) Digitale mål	(7) Varig indvirkning	(8) mål og milepæle	(9) Omkostninger	(10) Kontrolsystemer	(11) Sammenhæng
A	A	A	A	A	A	A	A	B	A	A

2. UDFORDRINGER MED HENSYN TIL GENOPRETNING OG RESILIENS: BAGGRUND

2.1 Makroøkonomiske udsigter og udviklingen siden 2020-landerapporten

Den danske økonomi har vist sig at være mere modstandsdygtig end EU-gennemsnittet under covid-19-pandemien. Dette skyldes hovedsagelig pandemiens relativt lavere indvirkning i den tidlige fase (som indebar, at man undgik en nedlukning i mange sektorer), en gunstig industriel specialisering (med store andele af medicinalvarer og fødevareindustri), som viste sig at være forholdsvis modstandsdygtig over for afmatningen, og regeringens omfattende og rettidige finanspolitiske stimulans. Mens privatforbruget og eksporten faldt i 2020 på grund af isolationsforanstaltningerne i Danmark og på landets eksportmarkeder, steg investeringerne dog med 2,1 %. Byggesektoren var en vigtig drivkraft og voksede med 7,6 % i 2020 støttet af den offentlige sektors efterspørgsel på byggeri og stigende boligpriser. En gradvis genåbning og et opsving i den udenlandske efterspørgsel forventes at bane vejen for en stigning i den økonomiske aktivitet. Som følge heraf forventes produktionen efter et fald i det reale BNP på 2,7 % i 2020 at stige med 2,9 % i 2021 og med 3,5 % i 2022.

Den danske regering har indført rettidige og hensigtsmæssige foranstaltninger for at afbøde krisens negative økonomiske og sociale virkninger. Nødforanstaltningerne omfattede direkte støtte til dækning af virksomhedernes faste omkostninger og lønudgifter, udsættelse af skattebetalinger, frigivelse af kapital til banker og likviditetstilførsel til virksomheder. De direkte tilskud udgjorde 3 % af BNP, mens likviditets- og garantiforanstaltningerne udgjorde mere end 22,3 % af BNP. Staten udbetalte også direkte kontantoverførsler til husholdninger (i forbindelse med indefrosne feriepenge) for at støtte forbruget i størrelsesordenen 5 ugers husstandsindkomst eller 3,3 % af BNP i slutningen af 2020 og begyndelsen af 2021. Det allerede eksisterende skatte- og socialsikringssystem og de politiske nødforanstaltninger til afhjælpning af den ekstraordinære socioøkonomiske situation skønnes at have afbødet omkring 93 % af chokket på husholdningernes indkomst, idet de monetære kompensationsordninger absorberede den største andel af indkomstchokket på markedet (70%)[2]. Investeringerne bevægede sig overraskende opad under coronakrisen og vil blive yderligere understøttet af regeringens nationale økonomiske "genopretningspakke", der udgør omkring 1,7 % af BNP.

Arbejdsløsheden steg moderat i 2020. Da pandemien ramte i foråret 2020, indførte Danmark hurtigt en lønkompensationsordning for at undgå massive afskedigelser i økonomien og forhindre en voldsom stigning i arbejdsløsheden. Genoptagelsen af den økonomiske aktivitet

[2] Jf. M. Christl, S. De Poli, F. Figari, T. Hufkens, C. Leventi, A. Papini og A. Tumino (2021) "*The cushioning effect of fiscal policy in the EU during the COVID-19 pandemic*", JRC Working Papers on Taxation and Structural Reforms, 02/2021 (udkommer senere), og V. Almeida, S. Barrios, M. Christl, S. De Poli, A. Tumino og W. Van der Wielen (2020): "Households' income and the cushioning effect of fiscal policy measures during the Great Lockdown", JRC Working Paper on Taxation and Structural Reforms, 06/2020, findes på https://ec.europa.eu/jrc/sites/jrcsh/files/jrc121598.pdf.

efter nedlukningsperiodens udløb spredte sig hurtigt til arbejdsmarkedet: Ud af de 70 000 arbejdspladser, der gik tabt i første halvdel af 2020, var over 50 000 allerede blevet genoprettet ved årets udgang, hvilket banede vejen for et yderligere opsving. Som følge heraf steg arbejdsløsheden kun fra 5 % i 2019 til 5,8 % i 2020. Eftersom jobskabelsen forventes at stige i takt med genoptagelsen af den økonomiske aktivitet, ventes arbejdsløsheden at falde støt til 5,2 % i 2022.

Den økonomiske afmatning i 2020 havde begrænset indvirkning på Danmarks sociale situation. Danmark er fortsat et samfund med begrænset økonomisk ulighed, idet indkomstuligheden ligger markant under EU-gennemsnittet. Andelen af personer "i risiko for fattigdom" eller "social udstødelse" (AROPE) var på 15,9 % i 2020. Sårbare grupper er i højere grad i risiko for fattigdom eller social udstødelse, herunder personer født uden for EU, børn, lavtuddannede arbejdstagere og personer med handicap. Den sociale situation for personer over 65 år er generelt forholdsvis gunstig. Indkomstuligheden har ligget forholdsvis stabilt i de seneste år, mens medianhusstandsindkomsten er steget en smule.

De offentlige finanser er blevet påvirket negativt af covid-19-krisen. Ikke desto mindre var budgetunderskuddet på 1,1 % af BNP i 2020 det mindste i EU. De offentlige indtægter blev styrket gennem en høj beskatning af pensionsafkast, der nåede op på 2,5 % af BNP, mens stigningen i udgifterne fortsat var begrænset til ca. 1,5 % af BNP, da udnyttelsen af covid-relaterede nødforanstaltninger var lavere end forventet. Desuden øgede engangsbeskatning i forbindelse med udbetalingen af fastfrosne feriepenge statens skatteindtægter svarende til 0,8 % af BNP. Efter en kraftig stigning i gældskvoten i 2020 til 42,2 % af BNP forventes den offentlige gæld gradvist at falde til 38,8 % af BNP i 2022. Ifølge Kommissionens Debt Sustainability Monitor fra februar 2021 vil gælden ligge på 26,6 % af BNP i 2031. Derfor er den danske gæld fortsat på en holdbar kurs.

Visse makroøkonomiske udviklinger kan være tegn på risici for ubalancer. Der er fortsat et stort overskud på betalingsbalancens løbende poster, selv om det svinder ind. Det nåede op på 8,9 % af BNP i 2019 og forventes at falde en smule til 8,4 % af BNP i 2022. Boligpriserne steg betydeligt, navnlig i de største byområder, hvor priserne allerede var høje. På mellemlang sigt kan stigende renter lægge en dæmper på økonomien i husholdninger, der har optaget store realkreditlån med variabel rente. Høje boligpriser falder sammen med en stor bruttogæld i husholdningerne i Danmark, hvilket indebærer potentielle makroøkonomiske risici. Husholdningerne ventes imidlertid til dels at fortsætte deres gældsreduktion i 2021-2022, og både BNP og disponibel indkomst forventes at stige igen.

I det makroøkonomiske scenario, der er indeholdt i planen, forventes der en stigning i den økonomiske vækst i 2021 efter den covid-relaterede nedgang i 2020. Den reale BNP-vækst ventes at nå op på 2,9 % i 2021 og at stige yderligere til 3,8 % i 2022, inden den igen falder til mere beskedne 2,3 % i 2023 og 1,3 % i henholdsvis 2024 og 2025. I henhold til dette scenario vil væksten i det reale BNP blive drevet af det private forbrug og private investeringer med et mindre negativt bidrag fra nettohandlen med udlandet. Ifølge planen forventes inflationen at stige moderat, efterhånden som den økonomiske aktivitet stiger, fra 0,5 % i 2020 til 1,6 % i 2022.

Tabel 2.1: Sammenligning af makroøkonomisk udvikling og prognoser

	2019	2020		2021		2022		2023	2024	2025	2026
	COM	COM	RRP	COM	RRP	COM	RRP	RRP	RRP	RRP	RRP
Realt BNP (% ændring)	2,8	-2,7	-2,7	2,9	2,1	3,5	3,8	2,3	1,3	1,3	na
Beskæftigelse (% ændring)	1,2	-0,7	-0,7	0,6	0,2	0,9	1,2	0,5	0,1	0,3	na
Arbejdsløshed (%)	5	5,6	5,8	5,5	5,4	5,2	5,1	4,9	4,8	4,8	na
HICP-inflation (% ændring)	0,7	0,3	0,3	1,3	1,1	1,3	1,5	2	1,9	2,1	na
Offentlig saldo (% af BNP)	3,8	-1,1	-1,1	-2,1	-3,3	-1,4	-0,9	-0,7	-0,6	0	na
Bruttogældskvote (% af BNP)	33,3	42,2	42,2	40,2	40,7	38,8	41,3	41,6	41,3	39,7	na
Kilde: Kommissionens forårsprognose 2021 (COM), genopretnings- og resiliensplan (RRP)											

Det makroøkonomiske scenario i genopretnings- og resiliensplanen er forsigtigt sammenlignet med Kommissionens forårsprognose 2021. Planen forventer en svagere genopretning i 2021 end i Kommissionens prognose, mens opgørelserne ligger tættere på hinanden for 2022. Prognosen for 2021 forudsætter en mindre frigivelse af den ophobede efterspørgsel, hvilket vil fremme det private forbrug, og en mindre forbedring af det eksterne miljø, hvilket resulterer i en mindre robust vækst i investeringerne. Som en yderligere konsekvens forventes der i planen en mindre gunstig udvikling på arbejdsmarkedet og en lidt lavere inflation i 2021 i forhold til Kommissionens prognose. Hvad angår underskuddet på de offentlige finanser og den offentlige gæld forventer de danske myndigheder et budgetunderskud på 3,3 % af BNP i 2021 (over tærsklen på 3 % og over Kommissionens prognose på 2,1 % af BNP). På grund af de mindre gunstige udsigter for det private forbrug og beskæftigelsen samt mindre optimistiske antagelser med hensyn til skatteindtægter fra pensionsafkast forventer Danmark lavere skatteindtægter i 2021 end Kommissionen. De makroøkonomiske og finanspolitiske udsigter påvirkes fortsat af stor usikkerhed i forbindelse med covid-19-pandemien og dens økonomiske konsekvenser.

2.2 Udfordringer i forbindelse med bæredygtig vækst, samhørighed, modstandsdygtighed og politikker for den næste generation

Intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst

Den danske økonomi er langt fremme med hensyn til intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst. Trods de generelt gode resultater står den danske økonomi imidlertid over for en række udfordringer på flere politikområder.

Der er fortsat et stort overskud på betalingsbalancens løbende poster, men det kan primært tilskrives store opsparinger snarere end lave investeringer. Virksomhedernes faldende opsparing opvejes af øgede opsparinger i husholdningerne og i den offentlige sektor. Det er hovedsagelig de større virksomheder, som foretager investeringer, og niveauet ligger et godt stykke over gennemsnittet for euroområdet. Til gengæld er investeringslysten blandt de mindre virksomheder forholdsvis afdæmpet. Desuden har flere år med på hinanden følgende overskud ført til en betydelig positiv nettostilling over for udlandet, hvilket har skabt en positiv primær nettoindkomst, som igen har givet næring til overskud på de løbende poster.

Produktivitetsvæksten har været træg i en længere periode. Høj produktivitetsvækst er afgørende for at understøtte økonomisk vækst, fastholde den forholdsvis høje velfærd i Danmark og sikre landets konkurrenceevne. Mens Danmarks produktivitetsniveau er højt sammenlignet med andre EU-medlemsstater, har produktivitetsvæksten været svag. Væksten i arbejdskraftsproduktiviteten er steget siden 2015 på grund af de gode resultater i fremstillingssektoren, mens den fortsat er moderat i den indenlandsk orienterede servicesektor[3].

Samtidig med at der etableres mange virksomheder i Danmark, kæmper nystartede virksomheder og små og innovative virksomheder for at opskalere og vokse. En mindre andel af virksomhederne i Danmark overlever i mere end 1, 3 og 5 år end i de fleste medlemsstater. Desuden forlader unge, innovative højvækstvirksomheder ofte Danmark, efterhånden som de opskalerer. Egenkapitalfinansieringen er forholdsvis lav, og venturekapitalinvesteringerne er blandt de laveste i EU med 0,1 % af BNP i 2019.

FoU er fortsat koncentreret i et begrænset antal store virksomheder inden for nogle få sektorer, navnlig lægemidler og bioteknologi[4]. Stigende produktivitetsforskelle mellem store og små virksomheder tyder på svagheder i udbredelsen af teknologiske fremskridt, hvilket betyder, at høje udgifter til FoU ikke i tilstrækkelig grad omsættes til produktivitetsgevinster. Incitamenter til investering i immaterielle aktiver kan styrke små og unge virksomheders innovationskapacitet. Investeringer, der udvider innovationsgrundlaget og videnafsmitningen fra store virksomheder til SMV'er og støtte til innovative nystartede virksomheder, er fortsat utilstrækkelige.

Social og territorial samhørighed

Det danske arbejdsmarked står over for et sektorspecifikt misforhold mellem udbud af og efterspørgsel efter arbejdskraft. Selv om det er mindre tydeligt under pandemien, synes det at være strukturelt. Udbuddet af færdiguddannede fra erhvervsuddannelser er fortsat lavt, da

[3] Jf. f.eks. Landerapport for Danmark 2020 (SWD(2020) 903 final) eller De Økonomiske Råd (2021), Produktivitet 2021, Rapport fra Produktivitetsrådet. https://dors.dk/vismandsrapporter/produktivitet-2021

[4] N. Grassano, H. Hernandez Guevara, A. Tuebke, S. Amoroso, M. Dosso, A. Georgakaki, og F. Pasimeni (2020) "*The 2020 EU Industrial R&D Investment Scoreboard*", EUR 30519 EN, Den Europæiske Unions Publikationskontor, Luxembourg, ISBN 978-92-76-27418-6, doi:10.2760/203793, JRC123317.

erhvervsuddannelserne ikke tiltrækker tilstrækkeligt mange unge. Andelen af unge, der starter en erhvervsuddannelse umiddelbart efter den obligatoriske skolegang, er stagneret på omkring 20 %, hvilket ligger betydeligt under regeringens 2025-mål på 30 %. Der er også betydelige regionale forskelle, idet unge i de større byer deltager mindre i erhvervsuddannelserne end i andre dele af landet.

Lavere kvalifikationsniveauer for personer, der befinder sig i udkanten af arbejdsmarkedet, hæmmer bedre resultater på arbejdsmarkedet. Omskoling og opkvalificering er vigtigt for at sikre sammenhæng og modstandsdygtighed på arbejdsmarkedet, herunder for personer med indvandrerbaggrund. Covid-19-krisen har tvunget nogle virksomheder til at afskaffe en del lærepladser, hvilket kan gøre det vanskeligere for disse studerende at afslutte deres erhvervsuddannelser. Det er fortsat en udfordring at forbedre beskæftigelsesfrekvensen blandt unge og sårbare grupper. Det samlede antal marginaliserede personer er faldet. Der kan dog konstateres en lavere beskæftigelsesfrekvens end gennemsnittet for unge, indvandrere og personer med handicap. Nogle grupper viser sig at være vanskelige at integrere på arbejdsmarkedet med de sædvanlige politiske værktøjer.

Sundhed og økonomisk, social og institutionel resiliens

Danmarks effektive håndtering af covid-19-pandemien er et vidnesbyrd om landets velfungerende sundhedssystem. Sundhedssystemet er kendetegnet ved veludviklede e-sundhedstjenester og udbredt brug af data til levering af pleje og politikudformning. Dette har vist sig at være nyttigt under pandemien. Ikke desto mindre står systemet over for udfordringer, der ligger forud for coronavirusudbruddet, f.eks. mangel på sundhedspersonale, navnlig sygeplejersker. Overbelastning med patienter forhindrer nogle praktiserende læger i at tage nye patienter ind. Hospitaler, praktiserende læger og kommuner anvender forskellige digitale løsninger, som ikke altid er fuldt interoperable.

Trods en betydelig gældsreduktion i de senere år er den danske husholdningssektors bruttogæld højere end de grundlæggende økonomiske forhold tilsiger. Danske husholdninger har nogle af de højeste udgifter til realkreditlån i EU. Husholdningernes gæld opvejes af betydeligt højere, om end stort set illikvide, finansielle aktiver, navnlig fast ejendom og pensionsopsparinger. I det seneste årti er der sket en vis gældsreduktion fra husholdningernes side, dels som følge af lave renter. Desuden er der truffet en række politiske foranstaltninger for at imødegå denne underliggende risiko i de seneste år, men det tager tid, før deres positive virkninger kan ses i den samlede realkreditbeholdning, og de dermed forbundne finansielle risici rent faktisk kan nedbringes. Trods de positive tendenser er andelen af variabelt forrentede lån og afdragsfrie lån i den samlede realkreditbeholdning fortsat høj. Stigningerne i boligpriserne accelererede under pandemien på grund af øget efterspørgsel efter boliger og lavere udbud. Risikoen for overvurdering af boligpriserne, navnlig i byområder, er taget til. Høje boligpriser kombineret med husholdningernes store bruttogæld i Danmark udgør en makroøkonomisk risiko.

Danmark træffer foranstaltninger til at imødegå risikoen for hvidvaskning af penge. Efter en større hændelse med en dansk banks udenlandske datterselskab i 2018 har Danmark truffet adskillige foranstaltninger for at styrke rammerne for bekæmpelse af hvidvask af penge. De

lovgivningsmæssige skridt omfattede gennemførelsen af 4. og 5. direktiv om bekæmpelse af hvidvask af penge. Finanstilsynet og den finansielle efterretningsenhed er blevet styrket ved at øge budgettet og tilføre personale. Effektiviteten af den forbedrede ramme for bekæmpelse af hvidvask af penge med hensyn til tilsyn og håndhævelse er dog endnu ikke blevet påvist. Man er i øjeblikket i færd med at gennemføre procedurer baseret på den risikobaserede tilgang, tilstrækkelig uddannelse og kvalificering af nyt personale samt bedre samarbejde mellem relevante danske og internationale hvidvaskmyndigheder.

Politikker for den næste generation, børn og unge, herunder uddannelse og færdigheder

Unge i Danmark nyder godt af et velfungerende uddannelsessystem, men uddannelsesresultaterne for elever med indvandrerbaggrund er fortsat en udfordring. Uddannelsesresultaterne ligger generelt over EU-gennemsnittet. Resultaterne for elever med indvandrerbaggrund er dog fortsat en udfordring på trods af en relativt høj deltagelse i førskoleundervisning og børnepasning (sammenlignet med andre EU-lande), og andelen af elever, der forlader skolen tidligt, er ikke højere end blandt danskfødte elever. For alle danske elever faldt andelen af elever, der forlader skolen tidligt, til 7,5 % i 2015, men steg igen til 9,3 % i 2020, hvilket er lige under det nationale mål på 10 %.

Uddannelsessystemet formåede at tilpasse sig temmelig godt til konsekvenserne af covid-19-krisen. En veludviklet IKT-infrastruktur og digitale kompetencer hos lærere og elever muliggjorde en hurtig tilpasning til fjernundervisning. De studerendes digitale kompetencer er i gennemsnit højere end i andre lande. Men baseret på indekset over den digitale økonomi og det digitale samfund (DESI) har 5 ud af 10 studerende en score på "grundlæggende brugerniveau" eller lavere. Dette tyder på, at der stadig er behov for, at de opgraderer deres færdigheder. Desuden skal pædagoger og lærere forbedre deres generelt gode digitale færdigheder for at kunne anvende specifikke digitale ressourcer.

2.3 Udfordringer i forbindelse med den grønne og den digitale omstilling

Grøn dimension

Genopretnings- og resiliensplanen bør bidrage til den grønne omstilling, og mindst 37 % af den finansielle tildeling bør bidrage til at nå klimamålene. Foranstaltningerne i planen bør bidrage til at nå 2050-målet om klimaneutralitet og energi- og klimamålene for 2030 under hensyntagen til Danmarks nationale energi- og klimaplan. Planen bør også bidrage til at opfylde miljømålene for affald, vand, forureningskontrol, bæredygtig mobilitet, beskyttelse og genopretning af biodiversiteten samt hav- og vandressourcer og støtte overgangen til

bæredygtige fødevaresystemer og en cirkulær økonomi, hvor det er relevant, samtidig med at det sikres, at ingen lades i stikken.

Danmark sigter mod at kombinere vedvarende økonomisk vækst med lavere drivhusgasemissioner. Mellem 1990 og 2019 faldt Danmarks drivhusgasemissioner med 34 % [1], mens BNP pr. indbygger steg med 63 %. Dette er blevet understøttet af ambitiøse klimapolitikker[5].

Drivhusgasemissioner

Danmark har fastsat et ambitiøst mål for reduktion af drivhusgasemissioner på 70 % senest i 2030 i forhold til 1990-niveauet og om klimaneutralitet senest i 2050. Hvis dette mål skal nås, vil det kræve betydelige investeringer og reformer i hele økonomien, navnlig i installation af ny kapacitet til vedvarende energi, i husholdninger (energieffektivitet og omstilling af varmeforsyning), industri, biogas og fjernvarme. En vellykket reduktion af drivhusgasemissionerne vil give Danmark mulighed for at styrke den økonomiske vækst, jobskabelsen og sundhedsfordelene[6], samtidig med at det bygger videre på landets eksisterende position inden for udvikling og markedsføring af kulstofneutrale teknologier, hvilket yderligere kan styrke dets konkurrenceevne. Ifølge vurderingen af den nationale energi- og klimaplan[7] vil Danmark sandsynligvis opfylde sine EU-forpligtelser (se tabel 2.3), men vil skulle træffe yderligere politiske foranstaltninger for at nå sine egne nationale mål, navnlig i sektorer uden for ETS, da de tegner sig for den største andel (69 %) af drivhusgasemissionerne[4].

Danmark har et nationalt bindende reduktionsmål på 39 % for drivhusgasemissioner, der ikke er omfattet af EU's emissionshandelssystem, i overensstemmelse med forordningen om indsatsfordeling. I øjeblikket er bygninger, transport og landbrug de største drivhusgasudledende sektorer, og de to sidstnævnte har de laveste marginale reduktionsomkostninger (dvs. omkostningerne ved at reducere en yderligere enhed af forurening). Pr. 2019 havde Danmark reduceret sine emissioner fra indsatsfordelingssektoren med 19 % i forhold til 2005. Den nationale energi- og klimaplan indeholdt begrænsede oplysninger om, hvordan Danmark planlægger at opfylde sit ikke-ETS-mål for 2030. Planen indeholder specifikt kun et scenario, hvor 2030-målet uden for ETS ville ligge 13 procentpoint for lavt (dvs. 28,3 mio. ton CO2-ækvivalenter). For så vidt angår emissionsreduktionsmålet uden for ETS bekræftede Danmark, at det vil gøre brug af den tilgængelige fleksibilitet i

[5] Climate Action Progress Report 2020, offentliggjort af GD CLIMA i november 2020. https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/strategies/progress/docs/com_2020_777_en.pdf

[6] S. Shnapp, D. Paci og P. Bertoldi, "*Untapping multiple benefits*: *hidden values in environmental and building policies*", EUR 30280 EN, Den Europæiske Unions Publikationskontor, Luxembourg, 2020, ISBN 978-92-76-19983-0, doi:10.2760/314081, JRC120683.

[7] M. Economidou, M. Ringel, M. Valentova, P. Zancanella, S. Tsemekidi Tzeiranak, P. Zangheri, D. Paci, T. Ribeiro Serrenho, V. Palermo og P. Bertoldi, P., "*National Energy and Climate Plans for 2021-2030 under the EU Energy Union*", EUR 30487 EN, Den Europæiske Unions Publikationskontor, Luxembourg, 2020, ISBN 978-92-76-27013-3, doi:10.2760/678371, JRC122862.

emissionshandelsordningen på 2 % (dvs. 8 mio. ton CO2-ækvivalenter) og generere over 14,6 mio. tilgodehavender indtjent gennem arealanvendelse, ændringer i arealanvendelse og skovbrug (LULUCF) for at overholde forordningen om indsatsfordeling.

Med hensyn til investeringer anslås det i den nationale energi- og klimaplan, at det samlede behov for offentlige og private investeringer vil beløbe sig til 100-180 mia. DKK i 2020-2030. Dette svarer til ca. 10 mia. DKK om året (ca. 0,4 % af BNP). Af de samlede investeringer viser den nationale energi- og klimaplan, at offentlige kilder til årlig finansiering (dvs. fremtidige finanslove) gradvist vil stige til 2,8 mia. DKK i 2025 (375 mio. EUR, ca. 0,1 % af BNP).

Energieffektivitet

Energiforbruget steg i årene frem til 2020, hvilket understreger behovet for yderligere politikker og foranstaltninger. Danmark forventer en stigning i det endelige energiforbrug frem til 2030 sammenlignet med 2018 efter at have opnået årlige reduktioner fra 2005 til 2018. En reduktion af det samlede forbrug kræver derfor yderligere tiltag, navnlig øget energieffektivitet inden for industri, tjenesteydelser, bygninger samt (vej- og luft-) transport.

Øgede investeringer i bygningers energieffektivitet vil reducere drivhusgasemissionerne betydeligt. I sin nationale energi- og klimaplan angiver Danmark et bidrag for 2030 på 18,3 mio. ton olieækvivalenter (Mtoe) for primærenergiforbrug og 15,8 Mtoe for det endelige energiforbrug, hvilket Kommissionen vurderede som et meget lavt ambitionsniveau, eftersom de seneste data viser et forbrug på 16,8 Mtoe for primærenergiforbruget og 14,3 Mtoe for det endelige energiforbrug i 2019. Danmark har allerede reduceret bygningsmassens energiforbrug gennem de seneste 30 år, men en betydelig andel af bygningsmassen opfylder kun minimumskravene til energieffektivitet. I sin langsigtede renoveringsstrategi anfører Danmark, at det endelige energiforbrug til opvarmning af boliger pr. kvadratmeter opvarmet areal er blevet reduceret med næsten 45 % i forhold til 1975, og at nettovarmeforbruget pr. kvadratmeter er blevet reduceret med næsten 30 % i samme[8] periode. Danmark sigter mod at reducere energiforbruget i den eksisterende bygningsmasse med gennemsnitlig 50 % for at nå målet om et fossilfrit samfund i 2050, der udløses af en fossilfri energiforsyning i 2050. For at opnå dette skal over 30 % af bygningsmassen renoveres inden 2050 — og 80-85 % af dette potentiale ligger i bygninger, der er opført før 1980. Der bør derfor lægges særlig vægt på den sektor, der klarer sig dårligst i bygningsmassen, og renoveringsdybden i overensstemmelse med renoveringsbølgeinitiativet og den nationale langsigtede renoveringsstrategi[9].

---

[8] L. Castellazzi, P. Zangheri, D. Paci, M. Economidou, N. Labanca, T. Ribeiro Serrenho, P. Zancanella og J. Broc, "*Assessment of second long-term renovation strategies under the Energy Efficiency Directive*", EUR 29605 EN, Den Europæiske Unions Publikationskontor, Luxembourg, 2019, ISBN 978-92-79-98727-4, doi:10.2760/973672, JRC114200.

[9] P. Zangheri, R. Armani, G. Kakoulaki, M. Bavetta, G. Martirano, F. Pignatelli og C. Baranzelli, "*Building energy renovation for decarbonisation and Covid-19 recovery*", EUR 30433 EN, Den Europæiske Unions Publikationskontor, Luxembourg, 2020, ISBN 978-92-76-24766-1, doi:10.2760/08629, JRC122143.

Det er en udfordring at sikre en socialt retfærdig omstilling til et lavemissionssamfund. Det vil være afgørende at foregribe og afbøde negative sociale virkninger, f.eks. ved at sikre, at de berørte grupper kan få adgang til omskoling og opkvalificering, og ved at overvåge de fordelingsmæssige virkninger.

Andel af vedvarende energi i energimikset

Danmarks klimamål vil kræve yderligere investeringer i produktion af vedvarende energi, navnlig offshorevindenergi. Danmark er i høj grad energiuafhængigt, navnlig på grund af en høj andel af vedvarende energi, nemlig 35,4 % i 2018, hvilket er et godt stykke over EU-gennemsnittet (18,9 %), og sigter mod at generere mere end 100 % af sit elforbrug fra vedvarende energikilder inden 2030. Dette vil kræve betydelige investeringer i produktion af vedvarende energi, navnlig offshorevindenergi. I sin nationale energi- og klimaplan anslår Danmark, at de offentlige og private investeringer fra 2018 til 2030 vil nå op på 60-90 mia. DKK (ca. 3-4 % af BNP) for ny installeret vedvarende energikapacitet.

Der er behov for yderligere investeringer i nettet for at sikre, at den stigende andel af vedvarende energi kan anvendes effektivt. For at øge udbredelsen af vedvarende energi i energisystemet og elektrificeringen af energimikset er der behov for investeringer i nettet samt integration af energisystemet, såsom sammenkobling af de forskellige energibærere og med slutbrugersektorerne, såsom bygninger, transport eller industri. Udnyttelse af Danmarks fulde potentiale for vedvarende energi vil kræve yderligere specifikke foranstaltninger, herunder systemfleksibilitet, intelligente net og lagring.

Biodiversitet og nulforurening

Selv om gennemførelsen af miljøpolitikken i Danmark generelt er af høj standard, er nogle af EU's miljømål endnu ikke opfyldt fuldt ud. Som et intensivt dyrket land med relativt høj befolkningstæthed er Danmark udsat for pres fra landbrugs-, transport-, bygnings- og produktionsinfrastrukturer. De vigtigste miljømæssige udfordringer består i at forbedre naturtypernes tilstand og beskyttelsen af biodiversiteten, luft- og vandkvaliteten og affaldshåndteringssystemet. Investeringer fra nationale programmer og EU-programmer skal især fokusere på at mindske presset på naturtyper og arter fra intensivt landbrug, herunder et fald i anvendelsen af pesticider og næringsstoffer, en øget genopretningsindsats og nedbringelse af forureningen i indre danske farvande og Østersøen. Det er fortsat en udfordring at reducere affaldsmængden yderligere og sikre, at genanvendelsesmålene for perioden efter 2020 opfyldes.

Bæredygtig transport

Bæredygtig transport er en hjørnesten i den grønne omstilling. Bekæmpelse af flaskehalse inden for vejtransport, elektrificering af jernbanerne, anlæggelse af Femern-tunnelen og anden infrastruktur, der fremmer elektrificeret transport, er prioriterede områder, hvor der kan være behov for investeringer og reformer, f.eks. i form af skatteincitamenter for at tilskynde forbrugerne til at vælge elbiler. Bæredygtige brændstoffer til vej-, sø- og lufttransport er afgørende for den grønne omstilling. Danmark er i øjeblikket i færd med at undersøge muligheden for at etablere et storstilet anlæg, der skal omdanne elektricitet fra bæredygtige kilder såsom vindkraft til vedvarende brændsel (navnlig brint), således at f.eks. skibe får

mulighed for at anvende grøn energi. Yderligere projekter vedrørende CCS og "Power-to-X" er afgørende for at nå andelen af vedvarende energi på 100 % og reducere drivhusgasemissionerne.

Nedenstående tabel giver en oversigt over Danmarks målsætninger, mål og bidrag i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2018/1999 om forvaltning af energiunionen og klimaindsatsen.

Tabel 2.3. Oversigt over Danmarks målsætninger, mål og bidrag i henhold til forordning (EU) 2018/1999

	Nationale mål og bidrag	Seneste tilgængelige data	2020	2030	Vurdering af 2030-ambitionsniveau
	Bindende mål for drivhusgasemissioner i forhold til 2005 i henhold til forordningen om indsatsfordeling	-19 %	-20%	-39%	Som i forordningen om indsatsfordeling
	Nationalt mål/bidrag for vedvarende energi: andel af energi fra vedvarende energikilder i det udvidede endelige energiforbrug	37,2%	30%	55%	Tilstrækkeligt ambitiøst (46 % er resultatet af VE-formlen)
	Nationalt bidrag til energieffektivitet:				
	Primærenergiforbrug	16,8 Mtoe	17,5 Mtoe	18,3 Mtoe	Meget lavt ambitionsniveau
	Samlet energiforbrug	14,3 Mtoe	15,2 Mtoe	15,8 Mtoe	Meget lavt ambitionsniveau
	Grad af sammenkobling af elnettet	51%	N.A.	IKKE RELEVANT	N.A.

Kilde: Assessment of Denmark's final NECP (SWD (2020) 926 final).

Den digitale dimension

Genopretnings- og resiliensplanen bør bidrage til den digitale omstilling, og mindst 20 % af den finansielle tildeling skal bidrage til digitale mål. Foranstaltningerne i planen bør bidrage til den digitale omstilling i alle sektorer (herunder den offentlige forvaltning, offentlige tjenester samt retsvæsenet og sundhedssystemerne). Målet bør ikke blot være at forbedre virksomhedernes og de offentlige aktørers konkurrenceevne, men også deres resiliens, smidighed og sikkerhed, samtidig med at inklusiviteten sikres.

Danmark lå på tredjepladsen i Kommissionens indeks for den digitale økonomi og det digitale samfund for 2020. I "Strategi for Danmarks digitale vækst", der blev vedtaget i 2018, opstilles et ambitiøst mål om, at Danmark skal være en digital frontløber ved at integrere

anvendelsen af nye teknologier, forbedre digitale færdigheder og dermed forbedre vækst og velstand.

Danmark indtog fortsat en førerposition inden for konnektivitet i 2020 og forbedrede sine resultater hurtigere end EU-gennemsnittet. 5G og faste bredbåndsnet med meget høj kapacitet, udbredelse af mobilt bredbånd og 5G-parathed er blandt de bedste i EU. Udbredelsen af faste bredbåndsnet fokuserer på store båndbredder og suppleres af omfattende mobile bredbåndstjenester. Mens fiberudrulningen fortsætter, er en stor andel af husholdningerne dækket af FTTP (fibre-to-the-premises — fibernet helt ud til slutbrugeren) i Danmark (70 % mod EU-gennemsnittet på 42,5 %).

Hvad angår dimensionen med menneskelig kapital klarer Danmark sig over EU-gennemsnittet med hensyn til digitale færdigheder. 70 % af befolkningen har som minimum grundlæggende digitale færdigheder, hvilket er et godt stykke over EU-gennemsnittet på 56 %, og 49 % har mere end grundlæggende digitale færdigheder (EU-gennemsnittet på 31 %). Danske virksomheder er blandt de førende i Europa med hensyn til at indføre flere af de mest almindelige digitale tjenester og teknologier og investere i uddannelse af deres medarbejdere med henblik på erhvervelse og forbedring af deres informations- og kommunikationsteknologiske (IKT) færdigheder.

Den lave andel af IKT-specialister i arbejdsstyrken er fortsat en udfordring. I 2020 tegnede IKT-specialister sig for 5,5 % af den samlede beskæftigelse, og kun 22 % af disse job var besat af kvinder. IKT-kandidater tegnede sig for 4,8 % af alle færdiguddannede i Danmark[10]. I 2020 indberettede 58,1 % af virksomhederne, at det var svært at besætte ledige stillinger, hvilket er over EU-gennemsnittet (55,4 %). Danmark har afsat 16,1 mio. EUR til oprettelse af flere studiepladser. Heraf vil en betydelig andel blive afsat til programmer inden for naturvidenskab, teknologi, ingeniørvirksomhed og matematik (STEM), herunder IT[11]. Dette kommer oven i de ekstra 13,7 mio. EUR, der blev afsat til at skabe flere STEM-studiepladser i december 2019[12].

[10] Gómez Losada et al. (2020) skønner, at der findes en ikke-opfyldt efterspørgsel på tertiære studiepladser med højtudviklede digitale færdigheder i Danmark på tværs af teknologiske områder, specialiseringsområder og studieniveauer. Á. Gómez Losada, M. López-Cobo, S. Samoili, G. Alaveras, M. Vázquez-Prada Baillet, M. Cardona, R. Righi, L. Ziemba, og G. De Prato, (2020) Estimation of supply and demand of tertiary education places in advanced digital profiles in the EU. Focus on Artificial Intelligence, High Performance Computing, Cybersecurity and Data Science, EUR30377EN, Den Europæiske Unions Publikationskontor, Luxembourg, JRC121683.

[11] https://ufm.dk/aktuelt/pressemeddelelser/2020/rekordmange-er-optaget-pa-en-videregaende-uddannelse

[12] https://ufm.dk/aktuelt/pressemeddelelser/2019/udsigt-til-oget-optag-pa-stem-uddannelser

Som følge heraf steg optaget på STEM-uddannelsesprogrammer med 9 % (1 380 studiepladser) i sommeren 2020[13].

Det er en central udfordring at inddrage kvinder i digitale job, karrierer og iværksætteri for at øge den samlede andel af IKT-specialister i arbejdsstyrken. I 2019 lancerede Uddannelses- og Forskningsministeriet en "national handlingsplan for digitale kompetencer" baseret på idéer og erfaringer fra videregående uddannelsesinstitutioner. Dette forberedte institutionerne på covid-19-pandemien. Nedlukningen tvang mange uddannelsesinstitutioner til at gå over til fjernundervisningsaktiviteter, og brugen af digitale værktøjer steg på kort tid med en faktor på op til 200. I 2020 afsatte ministeriet 6 mio. EUR til ni projekter til styrkelse af digitale kompetencer blandt lærere på videregående uddannelser[14].

SMV'er står over for en stedse større mangel på talenter med højtudviklede digitale færdigheder på områder som kunstig intelligens, højtydende databehandling, cybersikkerhed og maskinlæring. Under det digitale program for udvikling af SMV'er fra 2020 ydes der offentlig støtte til at styrke små virksomheders handelskapacitet, digitale omstilling og e-handelsaktiviteter og dermed styrke SMV'ernes digitale færdigheder. Over 900 virksomheder fik støtte fra programmet i 2020. Programmet har modtaget yderligere statslige midler til at fremme den digitale omstilling og forbedre e-handelskapaciteten.

De danske virksomheder er fortsat blandt de mest digitalt intensive i EU. Målt i forhold til de 12 centrale digitale teknologier, der er omfattet af Digital Intensity Index, er over 45 % af virksomhederne i Danmark højt eller meget højt digitaliserede, hvilket er betydelige over EU-gennemsnittet på ca. 15,4 %. Desuden anvender 57 % af virksomhederne cloud computing (EU-gennemsnit: 26 %), 27 % big data (EU: 14 %) og 22 % kunstig intelligens (EU: 25 %). Onlinesalget stiger også og presses op af nedlukningen, idet 20 % af omsætningen genereres af onlinesalg. Med 38 % ligger andelen af SMV'er, der sælger online, betydeligt over EU-gennemsnittet på 17 %, og 10 % sælger til andre EU-lande.

Selv om digitaliseringen af danske virksomheder generelt skrider støt frem, er dette i mindre grad tilfældet for SMV'er. 85,3 % af de store virksomheder havde en høj digital intensitet i 2020, men det gjaldt kun 43,8 % af SMV'erne. Kun 2,7 % af de store virksomheder havde en meget lav digital intensitet, mens dette tal var på 11,6 % for SMV'er. 62,2% af de store virksomheder solgte online, mens dette kun gjaldt 37,7 % af SMV'erne.

Inden for digitale offentlige tjenester ligger Danmark et godt stykke over EU-gennemsnittet. Andelen af borgere, der interagerer med offentlige myndigheder online og

[13] https://ufm.dk/aktuelt/pressemeddelelser/2020/rekordmange-er-optaget-pa-en-videregaende-uddannelse

[14] https://ufm.dk/aktuelt/pressemeddelelser/2020/fremtidens-undervisere-skal-mestre-de-digitale-muligheder

indsender onlineformularer (92 %), ligger et godt stykke over EU-gennemsnittet (64 %). Danmark er også førende i EU inden for digitale offentlige tjenester til virksomheder. Digitaliseringsstrategien for 2016-2020 fremmede digitaliseringen af de danske offentlige forvaltninger på alle forvaltningsniveauer, dvs. lokalt, regionalt og centralt.

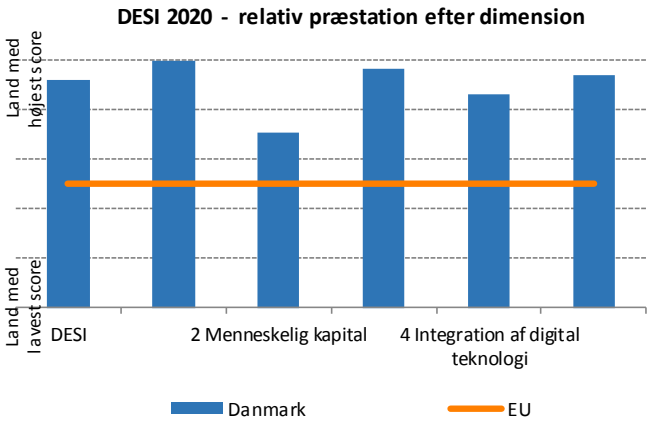
Cybersikkerhed er en central udfordring for den fortsatte digitale omstilling. Det er derfor bydende nødvendigt at opnå et tilstrækkeligt sikkerhedsniveau for at håndtere og reducere finansielle, operationelle, omdømmemæssige og juridiske risici. Cyber- og informationssikkerhedsstrategien for 2018-2021 hjælper operatører i den danske sundhedssektor med at intensivere fælles og koordinerede tiltag for at forudsige, forebygge, opdage og reagere på cyber- og informationssikkerhedshændelser.

Danmark har et godt FoU-økosystem, og regeringen har taget skridt til at fremme digitalt relaterede investeringer i FoU. I 2020 besluttede regeringen at afsætte yderligere 3,2 mia. DKK til grønne digitale forsknings- og innovationsprojekter på områder som kunstig intelligens, robotteknologi og digitalisering i landbrugssektoren. Med hensyn til udvikling og udbredelse af avancerede teknologier har Danmark undertegnet erklæringen om samarbejde om kunstig intelligens. I marts 2019 lancerede den danske regering sin nationale strategi for kunstig intelligens. Formålet med strategien er, at Danmark skal gå forrest i den ansvarlige udvikling og anvendelse af kunstig intelligens til gavn for private, virksomheder og samfundet som helhed. Til dette formål er Danmark nødt til at investere endnu mere for at opbygge yderligere teknologisk kapacitet (f.eks. supercomputere, kvantedatabehandling, kunstig intelligens, cybersikkerhed, tingenes internet og nye kommunikationstjenester såsom edge computing).

Med hensyn til målet om at skabe en grønnere digital sektor gør Danmark fremskridt inden for grønne offentlige indkøb. Planen for grønne digitale offentlige indkøb, der blev vedtaget i 2020, kunne yde et positivt bidrag til en grønnere økonomi, navnlig ved at vurderingen af tilbud foretages på grundlag af levetidsomkostninger. Danmark står over for en udfordring med store mængder e-affald, som bl.a. løses gennem kommunale sorteringskrav.

Figur 2.3. Danmarks placering i indekset for den digitale økonomi og det digitale samfund 2020[15]

[15] EU-aggregatet svarer til EU28, baseret på DESI-rapporten fra 2020.

https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/scoreboard/denmark

Tekstboks 2.3: Fremskridt hen imod FN's mål for bæredygtig udvikling

Målene for bæredygtig udvikling ("verdensmålene") og de fire dimensioner, der ligger til grund for den årlige strategi for bæredygtig vækst.

I denne figur er De Forenede Nationers mål for bæredygtig udvikling repræsenteret under et særligt af Kommissionen fremsat vejledende princip for konkurrencedygtig bæredygtighed fra den årlige strategi for bæredygtig vækst for 2021, som de er stærkt knyttet til. Det skal bemærkes, at de fleste mål for bæredygtig udvikling i varierende grad bidrager til flere vejledende principper.

1. Afskaf fattigdom
2. Stop sult
3. Sundhed og trivsel
4. Kvalitetsuddannelse
5. Ligestilling mellem kønnene
6. Rent vand og sanitet
7. Bæredygtig energi
8. Anstændige job og økonomisk vækst
9. Industri, innovation og infrastruktur
10. Mindre ulighed
11. Bæredygtige byer og lokalsamfund
12. Ansvarligt forbrug og produktion
13. Klimaindsats
14. Livet i havet
15. Livet på land
16. Fred, retfærdighed og stærke institutioner
17. Partnerskaber for handling

Målsætningerne for verdensmålene er blevet integreret i det europæiske semester siden 2020-cyklussen. Dette giver et stærkt engagement i at sikre en holdbar koordinering af de økonomiske politikker og beskæftigelsespolitikkerne i EU. I denne tekstboks skitseres Danmarks resultater med hensyn til verdensmål med særlig relevans for de fire dimensioner, der ligger til grund for den årlige strategi for bæredygtig vækst 2021, og som er relevante for genopretnings- og resiliensplanerne (grøn omstilling, retfærdighed, digital omstilling og produktivitet samt makroøkonomisk stabilitet), med angivelse af mulige områder, hvor investeringer og reformer i overensstemmelse med målene for RRF yderligere kan fremskynde fremskridtene med

verdensmålene.

Den grønne omstilling

Danmark klarer sig godt med hensyn til mange af verdensmålene relateret til den grønne omstilling. Landet indtager en international førerposition inden for klimaindsatsen (verdensmål 13) og har gjort fine fremskridt med hensyn til dette verdensmål. Det klarer sig godt med hensyn til ren energi til en overkommelig pris (verdensmål 7). Det har en stor andel af vedvarende energi i sit energimiks, hvilket gør det yderst energiuafhængigt. Andelen af vedvarende energi var 35,4 % i 2018, hvilket er et godt stykke over EU-gennemsnittet (18,9 %). Der er dog kun gjort få fremskridt med hensyn til at reducere emissionerne fra brændstoffer og biler. CO2-emissionerne fra nye personbiler steg en smule i 2018 til 109,5 g CO2/km og videreførte dermed en stigende tendens fra 2016. Med hensyn til affaldsproduktion og genanvendelse ligger Danmark lidt under EU-gennemsnittet. Landet scorer imidlertid lavere end EU-gennemsnittet for anvendelsen af cirkulært materiale (verdensmål 11, bæredygtige byer og lokalsamfund og verdensmål 12, ansvarligt forbrug og produktion).

Retfærdighed

Danmark ligger generelt højt på ranglister over indikatorer til vurdering af retfærdigheden i samfundet og økonomien. Landet klarer sig f.eks. godt med hensyn til alle indikatorer vedrørende verdensmål 1 for bæredygtig udvikling (ingen fattigdom), verdensmål 5 (ligestilling mellem kønnene) og verdensmål 10 (reduktion af uligheder). Resultaterne inden for kvalitetsuddannelse (verdensmål 4) er høje (med undtagelse af unge med indvandrerbaggrund) og er igen begyndt at stige efter en let nedadgående tendens.

Digital omstilling og produktivitet

Danmark klarer sig godt med hensyn til indikatorer vedrørende industri, innovation og infrastruktur (verdensmål 9). Landet indtog førstepladsen blandt EU-medlemsstaterne med hensyn til FoU-medarbejdere som en andel af den erhvervsaktive befolkning i 2020 (2,1 %, EU-gennemsnit på 1,4 %).

Makroøkonomisk stabilitet

Danmark klarer sig godt med hensyn til indikatorer, der måler "fred, retfærdighed og stærke institutioner" (verdensmål 16), hvor Danmark scorer højt i en global kontekst med hensyn til opfattelsen af, at der ikke forekommer korruption. Ifølge EU's resultattavle for retsområdet for 2021 mener 74 % af befolkningen, at domstolenes og dommernes uafhængighed er "rimeligt eller meget god". Tilsvarende klarer Danmark sig godt med hensyn til verdensmål 8 (anstændigt arbejde og økonomisk vækst), hvor det er blandt de lande, der klarer sig bedst. Beskæftigelsesfrekvensen ligger over EU-gennemsnittet og nåede op på 77,8 % i 2020 (EU-gennemsnit 72,4 %).

3. PLANENS MÅL, STRUKTUR OG FORVALTNING

3.1 Planens overordnede strategi

Den danske plan støtter de massive investeringer i den grønne omstilling, der er nødvendige for at nå målet om at reducere drivhusgasemissionerne i Danmark med 70 % inden 2030, et mål, der er vedtaget af et bredt flertal i Folketinget. Siden regeringen tiltrådte for næsten 2 år siden, er der truffet beslutninger og indgået politiske aftaler om at reducere Danmarks drivhusgasemissioner med 9,1 megaton inden 2030, hvoraf initiativerne i planen bidrager med 2,8 megaton.

Grundtanken bag Danmarks genopretnings- og resiliensplan er således at anvende økonomiske incitamenter til at fremskynde investeringer i den grønne omstilling. Midlerne i planen, som stort set modsvares af nationale midler, vil bidrage til at stimulere økonomien og støtte job og virksomheder på kort sigt og samtidig bidrage til at fremskynde den grønne omstilling på mellemlang til lang sigt. Denne indsats er afgørende for at nå Danmarks ambitiøse klimamål og for at understøtte EU's fælles klimamål. Hvis drivhusgasemissionerne skal reduceres med 70 % inden 2030, vil det kræve store investeringer, navnlig inden for forskning, teknologi og infrastruktur. Planen kanaliserer derfor ca. 60 % af midlerne til grønne initiativer.

Planen bygger på input fra otte "genstartsteams" fra erhvervslivet med deltagelse af arbejdsmarkedets parter. Disse teams undersøgte mulige initiativer med særlig vægt på at styrke de danske handelsmuligheder og aflagde regelmæssigt rapport til regeringen om deres konklusioner. Planen er også baseret på anbefalingerne fra de 13 klimapartnerskaber med erhvervslivet og industrien. Partnerskaberne fik til opgave at identificere og udvikle nye grønne løsninger, som både ville reducere erhvervslivets og industriens emissioner og styrke virksomhedernes grønne konkurrenceevne.

Planen består af syv komponenter. Ud over at bidrage til at nå Danmarks klimamål fremmer planen digitalisering, jobskabelse og sundhedssystemets modstandsdygtighed.

Planen omfatter ikke udtrykkeligt grænseoverskridende projekter. Det bemærkes imidlertid, at Danmark præsenterer projektet om opsamling og lagring af kulstof ("*CCS-potentiale*") i komponent 3 som et vigtigt første skridt med henblik på den senere oprettelse af en europæisk CO_2-lagringsinfrastruktur.

Tabel 3.1. Oversigt over planen: komponenter og dermed forbundne omkostninger

Komponent	Omkostninger (mio. EUR)
Styrkelse af sundhedssystemets modstandsdygtighed	33
Grøn omstilling af landbrug og miljø	178
Energieffektiviseringer, grøn varme og kulstof-opsamling og lagring	235
Grøn skattereform	580
Grøn omstilling af vejtransport	258
Digitalisering	89

Grøn forskning og udvikling	242

3.2 Planens gennemførelsesaspekter

Styring

Finansministeriet er ansvarligt for koordinering, overvågning og rapportering om planens gennemførelse. Det vil sikre, at EU-forordningerne overholdes, overvåge den fuldstændige og rettidige opfyldelse af planens strategiske og operationelle målsætninger ved hjælp af milepæle og mål, udarbejde og indgive anmodninger om udbetaling på grundlag af de nødvendige oplysninger fra de kompetente myndigheder og rapporter til Kommissionen, sikre evalueringen af planens resultater og formidlingen af resultater og yde teknisk bistand til de kompetente myndigheder. Desuden vil den eksisterende interne revisionsenhed i Finansministeriet få til opgave at koordinere revisionssystemerne og kontrollere fagministeriernes anvendelse af midlerne og opfyldelsen af milepæle og mål. Finansministeriet vil overvåge planens gennemførelse og være ansvarligt for udvekslinger med EU-institutionerne, men ansvaret for gennemførelsen af de enkelte komponenter ligger hos de relevante ministerier (jf. tabellen nedenfor). Dette sikrer, at planen understøtter og er i overensstemmelse med nationale strategier på de forskellige politikområder, herunder transport, sundhed, klima og energi, miljøbeskyttelse og digitalisering.

Tabel 3.2. Ministeriernes ansvar pr. komponent

Komponent	Ansvarligt ministerium
Styrkelse af sundhedssystemets modstandsdygtighed	Sundhedsministeriet
Grøn omstilling af landbrug og miljø	Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og Miljøministeriet
Energieffektiviseringer, grøn varme og CCS	Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet
Grøn skattereform	Skatteministeriet
Grøn omstilling af vejtransport	Transportministeriet
Digitalisering	Finansministeriet/Digitaliseringsstyrelsen og Erhvervs- og Finansministeriet
Grøn forskning og udvikling	Uddannelses- og Forskningsministeriet

Midler fra RRF og yderligere nationale midler eller EU-midler vil blive udbetalt på centralt plan. Finansieringen af planen vil blive registreret som indtægt i finanslovsforslaget for 2021 via en tillægsbevilling, der skal vedtages af Folketingets Finansudvalg. Dette sikrer muligheden for at adskille RRF-finansiering fra anden finansiering. Undgåelse af dobbeltfinansiering vil være et af ansøgningskriterierne ved vurderingen af ansøgninger om alle midler under planen.

Ligestilling

Planen beskriver nationale udfordringer med hensyn til ligestilling mellem kønnene og i mindre grad udfordringer i forbindelse med lige muligheder for alle. Denne beskrivelse omfatter en bredere henvisning til flere lovgivningsmæssige eller politiske initiativer, som skal supplere reformerne og investeringerne i planen i bestræbelserne på at overvinde de identificerede udfordringer på ligestillingsområdet. Der er indført mekanismer til at sikre, at der tages hensyn til lige muligheder i forbindelse med udvikling eller gennemførelse af visse projekter. Dette indebærer f.eks. sikring af, at ligestillingshensyn integreres i anbefalingerne vedrørende udformningen af den nye digitaliseringsstrategi.

Høringsprocesser

Planen indeholder oplysninger om de høringsprocesser, der har fundet sted. De berørte parter blev hørt i flere faser. De fleste høringsprocesser fandt sted forud for udarbejdelsen af planen og i forbindelse med de nationale "genstartsteams" og klimapartnerskaber. Deres initiativer blev indarbejdet i regeringsinitiativer, som der dengang blev indgået politisk forlig om i Folketinget. Under udarbejdelsen af genopretnings- og resiliensplanen hørte de danske myndigheder de enkelte interessenter og arbejdsmarkedets parter direkte og deltog i et arrangement med interessenter og arbejdsmarkedets parter, som blev afholdt med hjælp fra Kommissionens lokale repræsentation. Kommissionen mener, at de danske myndigheder har opfyldt relevante forpligtelser i henhold til RRF-forordningen.

Kommunikationsstrategi

De fleste initiativer i planen indgik i forhandlingerne om finansloven for 2021 eller de tidligere forhandlinger om økonomisk genopretning og grønne stimuli i 2020. Medtagelsen af projekter i planen på finansloven og i flere brede politiske aftaler (navnlig om grøn skattereform og vejtransport) øgede RRF's profil fra starten hos den politisk interesserede brede offentlighed.

Forud for forelæggelsen af planen afholdt de danske myndigheder (i samarbejde med Kommissionens repræsentation i Danmark) et arrangement for interessenter. Under arrangementet fremlagde myndighederne en oversigt over planen og fremhævede de dermed forbundne forretningsmuligheder i Danmark. I lyset af Danmarks position inden for grønne og digitale varer og tjenesteydelser fokuserede begivenheden også på forretningsmuligheder i udlandet som følge af gennemførelsen af andre medlemsstaters planer.

Planen indeholder et klart tilsagn fra myndighedernes side om at opfylde RRF-forordningens krav om kommunikation. Dette vedrører navnlig mærkning af projekter som finansieret af RRF ("finansieret af Den Europæiske Union — NextGenerationEU"). Gennemførelsen af planen kan give anledning til yderligere kommunikationsmuligheder. Det vil være op til de danske myndigheder i samarbejde med Kommissionen at gribe sådanne muligheder.

Statsstøtte

Statsstøttereglerne og konkurrencereglerne finder fuldt ud anvendelse på de foranstaltninger, der finansieres af genopretnings- og resiliensfaciliteten. EU-midler, der

kanaliseres gennem medlemsstaternes myndigheder, såsom midler fra genopretnings- og resiliensfaciliteten, bliver til statsmidler og kan udgøre statsstøtte, hvis alle de øvrige kriterier i artikel 107, stk. 1, i TEUF er opfyldt. Når dette er tilfældet, og når der er tale om statsstøtte, skal disse foranstaltninger anmeldes og godkendes af Kommissionen, før medlemsstaterne kan yde støtten, medmindre disse foranstaltninger er omfattet af en eksisterende støtteordning eller opfylder de gældende betingelser i en gruppefritagelsesforordning, navnlig den generelle gruppefritagelsesforordning, der erklærer visse kategorier af støtte forenelige med det indre marked i henhold til artikel 107 og 108 i TEUF[16].

Når der er tale om statsstøtte, og den er anmeldelsespligtig, har medlemsstaten pligt til at anmelde statsstøtteforanstaltninger til Kommissionen, inden de indføres, i overensstemmelse med artikel 108, stk. 3, i TEUF. I den forbindelse kan den statsstøtteanalyse, som Danmark har foretaget i genopretnings- og resiliensplanen, ikke betragtes som en anmeldelse af statsstøtte. I det omfang Danmark mener, at en specifik foranstaltning i genopretnings- og resiliensplanen indebærer de minimis-støtte eller støtte, der er fritaget for anmeldelsespligten, er det Danmarks ansvar at sikre fuld overholdelse af de gældende regler. Uanset om de er i overensstemmelse med EU's statsstøtteregler, bør foranstaltninger, der træffes inden for rammerne af planen, være forenelige med EU's internationale forpligtelser, navnlig i henhold til Verdenshandelsorganisationens regler.

Selvevaluering af sikkerheden

Danmarks plan indeholder ikke en selvevaluering af sikkerheden. Imidlertid der det for komponenterne "sundhedssystemets modstandsdygtighed", "digitalisering" og "grøn forskning og udvikling" beskrevet, hvordan foranstaltningerne bidrager til Unionens åbne strategiske autonomi og sikkerhedsmæssige udfordringer. Danmark har desuden bekræftet, at gennemførelsesmyndighederne vil tage nøje hensyn til eventuelle sikkerhedsmæssige spørgsmål vedrørende investeringer i den digitale omstilling, før de gennemfører investeringen. Dette omfatter valg af leverandører og i tilfælde af outsourcing af kritiske eller følsomme aktiviteter i forbindelse med Danmarks strategiske autonomi eller sikkerhed. Den nye digitaliseringsstrategi vil desuden omfatte en ny cybersikkerhedsstrategi, som skal bidrage til at afbøde mulige sikkerhedsmæssige risici.

[16] Kommissionens forordning (EF) nr. 651/2014 (EUT L 187 af 26.6.2014, s. 1).

4. SAMMENFATNING AF VURDERINGEN AF PLANEN

4.1 Omfattende og tilstrækkeligt afbalanceret reaktion på den økonomiske og sociale situation

Planen udgør en afbalanceret reaktion på Danmarks økonomiske og sociale situation og udgør i betragtning af de specifikke udfordringer og den finansielle tildeling et passende bidrag til de seks søjler, der er omhandlet i forordningens artikel 3. Planen indeholder 39 foranstaltninger (6 reformer og 33 investeringer) opdelt i syv komponenter med fokus på følgende tre hovedmål: grøn omstilling, digitalisering og sundhedssystemet.

Tabel 4.1 — Bidrag til de seks søjler

	Grøn omstilling	Digital omstilling	Intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst	Social og territorial samhørighed	Sundhed og økonomisk, social og institutionel resiliens	Politikker for den kommende generation
Styrkelse af sundhedssystemets modstandsdygtighed		○	○	●	●	
Grøn omstilling af landbrug og miljø	●	●	○	○		
Energieffektiviseringer, grøn varme og CO2-opsamling og -lagring	●		○	●		
Grøn skattereform	●	●				
Grøn omstilling af vejtransport	●			○		
Digitalisering		●	●	○	○	○
Investering i grøn forskning og udvikling	●	○	●			

Forklaring: "●" investeringer og reformer under komponenten bidrager betydeligt til søjlen "○" komponenten bidrager delvist til søjlen

Søjle I: Grøn omstilling

Planens primære fokus er at fremskynde den grønne omstilling. Foranstaltningerne i planen er tilpasset den nationale energi- og klimaplan for 2021-2030 samt regeringens overordnede mål om en reduktion af drivhusgasemissioner med 70 % inden 2030 (sammenlignet med 1990) og være klimaneutral senest i 2050.

Det vigtigste initiativ i planen er at fremme den grønne skattereform. Planen ventes at bidrage betydeligt til gennemførelsen af reformen ved at finansiere et skattestøttet "investeringsvindue" med henblik på at give virksomheder incitament til at fremme deres grønne investeringer. Stigningen i energiafgifter fra 2023 har til formål at reducere CO2-emissioner fra fossile brændstoffer og dermed give virksomhederne et stærkt incitament til at reducere drivhusgasemissioner. Endvidere vil en ekspertgruppe udarbejde en anbefaling om at indføre en ensartet afgift på drivhusgasemissioner som et efterfølgende trin, der skal bane vejen for yderligere ambitiøse reduktioner.

Transport- og landbrugssektoren er de to største bidragydere til Danmarks ikke-ETS-sektorers emissioner[17]. Planen indeholder derfor udover den generelle grønne skattereform yderligere foranstaltninger, der er målrettet disse to sektorer. Komponenten "grøn omstilling af vejtransport" omfatter afgiftsændringer, en forbedret skrotordning for gamle dieselbiler og investeringer til fremme af grøn transport og infrastruktur. Komponenten "grøn omstilling af landbrug og miljø" indebærer udtagning af kulstofrig landbrugsjord til miljø- og klimaformål samt investeringer i at fremme (blandt andet) økologisk landbrug, innovation og oprensning af industrigrunde og forurenede grunde.

En øgning af investeringerne i energieffektiviseringer vil også bidrage til en reduktion af drivhusgasemissioner. Danmark angav et meget lavt bidrag til EU's energieffektivitetsmål for 2030 i sit udkast til de nationale energi- og klimaplaner[18]. Komponenten "energieffektiviseringer, grøn varme og CCS" omfatter foranstaltninger til at forbedre energieffektiviteten for husholdninger, industri og offentlige bygninger. Endvidere skal et CCS-forskningsprojekt undersøge mulighederne for at lagring af CO2 (herunder fra andre medlemsstater) i udtømte olie- og gasfelter i Nordsøen.

Danmarks genopretnings- og resiliensplan har stort fokus på FoU, idet mere end 17 % af de samlede udgifter er øremærket til (grønne) FoU-projekter. For at nå Danmarks ambitiøse reduktionsmål for drivhusgasemissioner kræves der ligeledes incitamenter til fremme af forskning og innovation. Komponenten "grøn forskning og udvikling" indeholder derfor en midlertidig stigning i skattefradraget for FoU for alle virksomheder, mens de missionsbaserede FoU-partnerskaber vil fokusere på fire løsninger på udfordringerne med hensyn til at nå Danmarks ambitiøse klimamål. Dette omfatter CCUS, grønne brændstoffer til transport og industri, klima- og miljøvenligt landbrug og fødevareproduktion samt genanvendelse og reduktion af plastaffald gennem den cirkulære økonomi. De grønne forskningsprojekter kan føre

[17] Landerapport for Danmark 2020 (SWD(2020) 503 final).

[18] Jf. Europa-Kommissionen, "Assessment of the final national energy and climate plan of Denmark" (SWD(2020) 903 final).

til en væsentlig reduktion af drivhusgasemissionerne inden for nærmeste fremtid, eksempelvis har nye "power-to-X-løsninger" potentiale til at reducere Danmarks drivhusgasemissioner med 0,5 til 3,5 megaton CO2 om året i 2030.

Søjle II: Digital omstilling

Planen dækker i høj grad den anden søjle, idet adskillige komponenter er målrettet den digitale omstilling.

Danmark er allerede langt fremme med hensyn til digitalisering, så denne dimension af den dobbelte omstilling er i en vis grad mindre udtalt i planen. Den digitale komponent fremmer en ny digitaliseringsstrategi for alle sektorer i samfundet og er dermed med til at skabe øget velfærd og lighed, vækst og beskæftigelse samt til at fremme den grønne omstilling. Den er ligeledes med til at forberede den offentlige forvaltning til nye udfordringer på dette område. Regeringen har etableret et "digitaliseringspartnerskab" bestående af topledere og eksperter fra et bredt udvalg af interessenter, herunder det danske erhvervsliv, kommuner og regioner, den akademiske verden og arbejdsmarkedets parter. Ekspertgruppen vil komme med anbefalinger til den nye digitaliseringsstrategi. Konkrete foranstaltninger vil blive offentliggjort ved udgangen af 2021, og vedtagelsen af den nye strategi er planlagt i finansloven for 2022. Den fremtidige strategi vil være bygget op omkring fem målsætninger:

1. at skabe fremtidens offentlige sektor gennem en løbende modernisering af Danmarks digitale infrastruktur, opfyldelse af alle borgere og virksomheders behov samt styrkelse af konnektiviteten
2. at sikre fremtidens digitale erhverv og job ved at styrke digitaliseringen i erhvervslivet og industrien samt ved at støtte vækst og handel med varer og tjenesteydelser
3. at skabe bedre muligheder for samarbejde og innovation ved at anvende nye teknologier og offentlige-private partnerskaber til at ensrette og forbedre de offentlige digitale tjenester, fremskynde den digitale omstilling i virksomhederne og støtte foranstaltninger til bekæmpelse af klimaændringer
4. at skabe et datadrevet samfund ved at fremme bedre adgang til data, sikre og interoperable datainfrastrukturer og en lovgivningsramme, der er klar til at forbedre digitaliseringen af SMV'er, sundhedssystemerne og digitale tjenester og
5. at etablere en ramme for et Danmark, der er klar til den digitale fremtid, ved at forbedre cyber- og IT-sikkerheden og de digitale færdigheder.

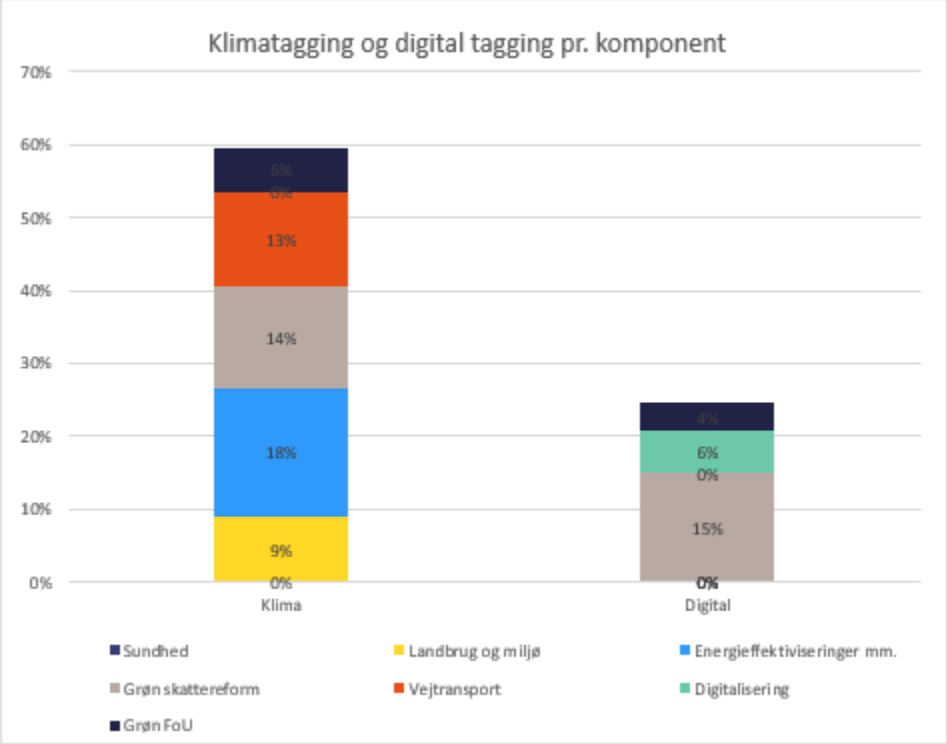
Digitaliseringskomponenten indeholder også en foranstaltning til at fremme digitaliseringen af SMV'er. Planen indeholder en forlængelse af en eksisterende ordning *(SMV Digital),* der yder støtte til SMV'er til digitalisering af deres virksomhed. SMV'er kan ansøge om støtte på den betingelse, at deres projekter vil øge anvendelsen af teknologi og bidrage til vækst i deres virksomhed.

Den tredje foranstaltning, der foreslås under digitaliseringskomponenten, er udvidelsen af dækningen med meget hurtigt internetbredbånd. Planen gør det muligt at forlænge en

eksisterende ordning for en øget udrulning af meget hurtigt internetadgang (minimum 100 Mbps) til husholdninger og virksomheder i landområder. Ordningen er en ansøgningsbaseret ordning, der yder tilskud til bredbåndsprojekter i landområder med dårlig dækning som følge af manglende incitament på markedet.

Selv om digitaliseringsstrategien forventes at medføre væsentlige reformer, vil de generelle skatte- og afgiftsordninger bidrage betydeligt til den digitale omstilling. Foranstaltninger til at øge grundlaget for afskrivninger af investeringer og fradrag for FoU-afgifter forventes at øge private investeringer i innovation og digitale teknologier betydeligt og dermed bidrage til den digitale omstilling for alle virksomheder.

Figur 4.1. Komponenternes bidrag til klimaet og digital tagging

Søjle III: Intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst, herunder økonomisk samhørighed, beskæftigelse, produktivitet, konkurrenceevne, FoUoI og et velfungerende indre marked med stærke SMV'er

Planen dækker hele den tredje søjle, da alle komponenter bidrager direkte til intelligent og bæredygtig vækst. I den forbindelse vil planens fokus på at fremme den grønne og den digitale omstilling bidrage til en mere bæredygtig økonomisk vækst. Initiativerne, der finansieres af planen, forventes at medføre en let stigning i BNP, beskæftigelse og produktivitet på mellem og lang sigt. Danmark er allerede blandt de EU-lande, der klarer sig bedst for så vidt angår

udvikling og anvendelse af miljøteknologier, og landets konkurrenceevne og handelsresultater kan styrkes yderligere med denne plan.

Planen åbner nye muligheder for, at SMV'er kan deltage i klimarelaterede FoU-aktiviteter, og at flere SMV'er kan involveres i forskningsaktiviteter, således at der opnås et bredere innovationsgrundlag. Investeringer i FoU forventes at have en positiv afsmittende effekt på produktiviteten. Endvidere kan de bygge- og anlægsprojekter, der er beskrevet i planen (såsom renovering af bygninger), potentielt støtte SMV'er og lokale job. Støtteordningen for SMV'ers digitale omstilling kan hjælpe dem med at overvinde hindringer for investering og udbrede anvendelsen af ny og avanceret teknologi og e-handelsløsninger. Ved at udvide dækningen af internetbredbånd med høj hastighed til områder, hvor der ikke tidligere har eksisteret sådanne forbindelser, kan potentielt forbinde nye SMV'er til den digitale økonomi.

Foranstaltningerne i planen ventes også at have positiv indvirkning på det indre marked og SMV'er. En moderniseret og interoperabel digital infrastruktur vil give mennesker og virksomheder bedre adgang til den offentlige sektors digitale infrastruktur. Planen omfatter ligeledes foranstaltninger til at hjælpe virksomheder, navnlig SMV'er, med at vokse og handle med varer og tjenesteydelser i det indre marked.

Søjle IV: Social og territorial samhørighed

Planens dækning af den fjerde søjle vedrørende social og territorial samhørighed bidrager til planens overordnede balance. Planen yder støtte til beskæftigelse på tværs af sektorer og på tværs af territorier. Særlig foranstaltninger til forbedring af energieffektiviteten i industrien samt i offentlige og private bygninger forventes midlertidigt at fremme lokale job og investeringer. Endvidere vil renoveringer reducere energiregningerne, der tager en større andel af mindre velhavende husholdningers indtægter. Foranstaltningen til at udskifte gamle oliebrændere og gasovne vil være delvist relevant for husholdninger med begrænsede finansieringsmuligheder. Foranstaltninger i digitaliseringskomponenten vil også hjælpe med at forbedre den sociale samhørighed. Formålet med digitaliseringsstrategien er at fremme en retfærdig og inkluderende digital omstilling, der understøtter bedre velfærdsydelser og social samhørighed, eksempelvis gennem uddannelse og forbedrede digitale færdigheder og kompetencer.

Foranstaltningerne i planen forventes ligeledes at bidrage positivt til den territoriale samhørighed. Telemedicininitiativet har potentiale til navnlig at kunne gavne mennesker, der lever i mindre tætbefolkede områder, og som ofte er tvunget til at rejse længere for at få adgang til medicinsk behandling. Bredbåndsinitiativet, der fremmer internetadgang med høj hastighed i landområder, vil også bidrage til denne målsætning. Foranstaltningerne, der har til formål at hjælpe landbrugere med at anvende mere økologiske metoder, kan også forbedre den territoriale samhørighed. Foranstaltningerne vil bidrage til oprensningen af forurenede grunde og permanent forbedre lokale miljøer, samtidig med at der genereres økonomisk aktivitet i landområder.

Søjle V: Sundhed og økonomisk, social og institutionel resiliens med henblik på (bl.a.) at øge kriseberedskab og krisehåndteringskapacitet

Planens dækning af den femte søjle bidrager tilstrækkeligt til planens overordnede balance. Planen omfatter en særlig komponent til at styre sundhedssystemets modstandsdygtighed. Foranstaltninger vil støtte investeringer i infrastruktur og logistik med henblik på at sikre tilstrækkelig forsyning af kritiske medicinske produkter. Digitaliseringen på dette område vil sikre, at nye teknologier og digitale løsninger, der blev fundet under covid-19-pandemien, anvendes til at skabe et mere modstandsdygtigt og bæredygtigt sundhedssystem, der er mere sammenhængende og tættere på befolkningen. Investeringerne i infrastruktur og logistik, der støttes i planen, vil sikre tilgængeligheden af kritiske medicinske produkter, øget overvågning af forsyningskæder, koordinering mellem den primære og sekundære sektor samt en balanceret national distribution af kritiske medicinske produkter i krisetider. Det kliniske studie af virkninger og bivirkninger af covid-19-vacciner vil forbedre evidensgrundlaget for sundhedspolitik, der gør det muligt at gennemføre mere effektive vaccinationsprogrammer i fremtiden.

Planen omhandler en styrkelse af den offentlige forvaltnings institutionelle kapacitet og modstandsdygtighed gennem indførelsen af digitale teknologier. Et af den digitale strategis primære mål er at forberede den offentlige forvaltning på fremtidige udfordringer. I den forbindelse vil den styrke den offentlige forvaltnings modstandsdygtighed. Dette sker gennem modernisering af den digitale infrastruktur og den offentlige forvaltnings kapacitet ved at forbedre cyber- og informationssikkerheden i den offentlige forvaltning og fremme bedre adgang til data og interoperable datainfrastrukturer.

Søjle VI: Politikker for den kommende generation (børn og unge), såsom uddannelse og færdigheder

Planen dækker i et vist omfang den sjette søjle, navnlig gennem den digitale komponent. Digitaliseringsstrategien har til formål at fremme tilgængelige og interoperable offentlige tjenesteydelser, eksempelvis støtte af digitale færdigheder og uddannelse. Set i lyset af de udfordringer, som Danmark står overfor, og størrelsen af landets finansielle bidrag, skønnes den mindre omfattende dækning af denne søjle gennem RRF at være velbegrundet.

På baggrund af alle de reformer og investeringer, som Danmark påtænker gennemført, udgør genopretnings- og resiliensplanen i høj grad en omfattende og tilstrækkeligt afbalanceret reaktion på den økonomiske og sociale situation og bidrager dermed hensigtsmæssigt til alle seks søjler omhandlet i artikel 3 i RRF-forordningen under hensyntagen til Danmarks specifikke udfordringer og finansielle tildeling. Dette svarer til en A-rating i henhold til evalueringskriterie 2.1 i bilag V til RRF-forordningen.

4.2 Forbindelse med landespecifikke henstillinger og det europæiske semester.

Planen er ambitiøs med hensyn til at udgøre en respons på en lang række udfordringer, som den danske økonomi står over for. Planen indeholder reformer og investeringer, der har til formål at fremme den grønne og den digitale omstilling, sundhedssystemets modstandsdygtighed samt forskning og udvikling. Nogle landespecifikke henstillinger, navnlig vedrørende den investeringsrelaterede økonomiske politik vedrørende uddannelse og færdigheder (landespecifik henstilling nr. 1.1 fra 2019, visse fremskridt), foranstaltninger til at afhjælpe manglen på sundhedspersonale (landespecifik henstilling nr. 1.2 fra 2020, visse fremskridt) og sikring af effektivt tilsyn og håndhævelse af reglerne om bekæmpelse af hvidvask af penge (landespecifik henstilling nr. 2 fra 2019, visse fremskridt, og landespecifik henstilling nr. 3 fra 2020, visse fremskridt) er allerede blevet håndteret, således at foranstaltninger på disse områder ikke er inkluderet i planen.

Planen indeholder foranstaltninger til at øge sundhedssystemets modstandsdygtighed (landespecifik henstilling nr. 1.2 fra 2020, visse fremskridt). Det omfatter infrastrukturstøtte og logistisk støtte til at garantere et lager af kritiske lægemidler samt krisehåndtering og overvågning af kritiske medicinske produkter. Øget digitalisering og anvendelse af telemedicin vil sikre bedre og mere lige adgang til visse tjenesteydelser i sundhedsvæsenet. Det covid-19-relaterede kliniske studie vil undersøge graden og varigheden af immunitet og søge at afdække, om der er forskel på effektiviteten af vacciner på tværs af forskellige befolkningsgrupper. Disse foranstaltninger vil hjælpe med at skabe et mere modstandsdygtigt og bæredygtigt sundhedssystem.

Planen indeholder adskillige generelle og målrettede foranstaltninger til støtte for den digitale omstilling (landespecifik henstilling nr. 2.3 fra 2020). Afskrivningsordningerne under den grønne skattereform forventes at fremme især digitale investeringer. Målrettede støtteordninger vil støtte SMV'ernes digitaliseringsindsats og bidrage til at udbrede dækningen af ultrahurtigt internetbredbånd til landområder, der ikke tidligere har været dækket. Den nye digitaliseringsstrategi ventes at munde ud i væsentlige reformer, der har til formål at forbedre digitaliseringen af den offentlige forvaltning (for eksempel gennem brug af kunstig intelligens) og gøre samfundet klar til de nye udfordringer (ved at gennemføre en ny og mere ambitiøs cybersikkerhedsstrategi).

Planens primære målsætning er at fremskynde den grønne omstilling (landespecifik henstilling nr. 2.3 fra 2020, visse fremskridt). Det vigtigste reforminitiativ i planen er dens bidrag til den grønne skattereform. Først og fremmest vil dette finansiere et skattestøttet "investeringsvindue" med henblik på at give virksomhederne incitament til at fremrykke deres grønne investeringer, før energiafgifterne hæves betragteligt fra 2023. For det andet vil en ekspertgruppe udarbejde anbefalinger om at indføre en standardafgift på drivhusgasemissioner som det næste trin, der skal bane vejen for yderligere ambitiøse drivhusgasreduktioner.

Planen indeholder foranstaltninger til at øge effektiviteten inden for ren og effektiv produktion og anvendelse af energi (landespecifik henstilling nr. 2.3 fra 2020, visse fremskridt). For så vidt angår energieffektiviseringer og omlægning af varmeforsyningen,

energieffektiviseringer og ny teknologi, biogas og ny fjernvarmekapacitet, vurderes det i de nationale energi- og klimaplaner, at der vil være behov for yderligere investeringer på 10-30 mia. DKK på hvert af disse tre områder i perioden frem til 2030. Komponenten "energieffektiviseringer, grøn varme og CCS" omfatter foranstaltninger til at øge energieffektiviteten for husholdninger, industri og offentlige bygninger. På baggrund af anbefalingerne fra de danske klimapartnerskaber vil Danmark fremskynde omlægningen fra olie- og gasovne til elektriske varmepumper, fjernvarme og energirenoveringer i private og offentlige bygninger. Endvidere indeholder komponenten støtteordninger, der er målrettet grønne renoveringer af bygninger med dårlig energimæssig ydeevne samt private husholdninger. Endvidere skal et CCS-forskningsprojekt undersøge mulighederne for lagring af CO2 (herunder fra andre medlemsstater) i udtømte olie- og gasfelter i Nordsøen. CCS er et afgørende værktøj i Danmarks indsats for at nå sine reduktionsmål.

Transportsektoren er den største bidragyder til Danmarks ikke-ETS-sektorers emissioner. Der blev derfor rettet to landespecifikke henstillinger til Danmark om at målrette investeringer mod bæredygtig transport og afhjælpe trafiktætheden på vejene (landespecifik henstilling nr. 2.4 fra 2020, visse fremskridt, og landespecifik henstilling nr. 1.3 fra 2019, visse fremskridt). Endvidere antyder trafiktætheden på vejene omkring større byer kombineret med behovet for at dekarbonisere transportsektoren, at der er yderligere investeringsmuligheder i transportinfrastrukturen (Landerapport for Danmark 2019). Planen indeholder en specifik komponent om "grøn omstilling af vejtransport", som omfatter reformer og investeringer, der støtter omstillingen til brug af bæredygtige energikilder i sektoren for vejtransport. En af reformerne fremmer incitamentet til at vælge grønne biler ved hjælp af en lavere registreringsafgift og lavere afgifter på elektricitet til opladning af biler med ingen eller lav emission. Planen involverer en udvidelse af skrotordningen for gamle dieselbiler med henblik på at reducere antallet af de mest forurenende biler. Komponenten indeholder en anden foranstaltning, der baner vejen for yderligere reformer på dette område gennem analyser, test og kampagner, der på længere sigt kan støtte en yderligere reduktion af drivhusgasemissioner fra vejtransport. Endelig indeholder planen initiativer, der fremmer og støtter grøn transport og infrastruktur, såsom investeringer i cykelstier.

Planen har stort fokus på FoU, idet mere end 17 % af de samlede udgifter er øremærket til (grønne) FoU-projekter. Dette imødekommer landespecifik henstilling nr. 2.5 fra 2020, visse fremskridt. Selv om udgifterne til FoU overordnet set er høje i Danmark, er dette ikke blevet omsat til øget produktivitet. Investeringer i FUI er koncentreret omkring et lille antal store virksomheder. Hvis disse investeringer blev bredt ud til flere virksomheder, ville det øge udbredelsen af innovation. Den stigende forskel i produktiviteten mellem store og små virksomheder tyder på svagheder i spredningen af teknologiske fremskridt.

Planen indeholder foranstaltninger til at udvide innovationsgrundlaget med henblik på at inddrage flere virksomheder (landespecifik henstilling nr. 2.6 fra 2020, visse fremskridt, og landespecifik henstilling nr. 1.2 fra 2019, begrænsede fremskridt). Først og fremmest har foranstaltningen om midlertidigt at øge den generelle grænse for FoU-skattefradraget potentiale til at give flere virksomheder incitament til at deltage i FoU-aktiviteter og dermed udvide

innovationsgrundlaget. For det andet vil de grønne forskningspartnerskaber åbne nye muligheder for, at SMV'erne kan deltage i klimarelaterede FoU-aktiviteter og dermed inddrage flere SMV'er i forskningsaktiviteter og fremme innovationsudbredelsen.

At sikre forsyningen af arbejdskraft i tider med demografiske og teknologiske udfordringer og at håndtere manglen på arbejdskraft er afgørende for at skabe en bæredygtig og inkluderende vækst i Danmark. Reformer og investeringer til at forbedre erhvervsuddannelserne tiltrækningskraft og relevans og dermed øge deltagelsesprocenten vil sandsynligvis have en positiv indvirkning på udbuddet af faglærte. Øgede løbende investeringer i voksenuddannelse og livslang læring samt digitale færdigheder kan også bidrage til at løse denne udfordring. Endvidere vil det være nyttigt at fokusere på bedre integration af marginaliserede og ugunstigt stillede grupper på arbejdsmarkedet. Dette gælder især unge med lavt uddannelsesniveau, personer med indvandrerbaggrund og personer med begrænset arbejdskapacitet og handicap. Endvidere er de uddannelsesmæssige resultater for børn med indvandrerbaggrund fortsat en udfordring.

Planen indeholder ingen specifikke foranstaltninger vedrørende færdigheder og kompetencer (landespecifik henstilling nr. 1.1 fra 2019, visse fremskridt), men baner vejen for fremtidige foranstaltninger på dette område. Formålet med digitaliseringsstrategien er at fremme en retfærdig og inkluderende digital omstilling, der understøtter bedre velfærdsydelser og social samhørighed, eksempelvis gennem uddannelse og forbedrede digitale færdigheder og kompetencer. De danske myndigheder forventer derfor, at ekspertgruppen, det såkaldte digitaliseringspartnerskab, vil komme med forslag til specifikke foranstaltninger, der vil blive gennemført, efter at digitaliseringsstrategien er blevet vedtaget senere i 2021.

På baggrund af alle de reformer og investeringer, som Danmark påtænker gennemført, forventes genopretnings- og resiliensplanen at bidrage til effektivt at håndtere alle eller en betydelig del af de udfordringer, der er identificeret i de landespecifikke henstillinger, eller udfordringer identificeret i andre relevante dokumenter, som Kommissionen vedtager officielt indenfor rammerne af det europæiske semester, samt at planen udgør en relevant reaktion på landets økonomiske og sociale situation. Dette svarer til en A-rating i henhold til evalueringskriterie 2.2 i bilag V til RRF-forordningen.

Tabel 4.2 Kortlægning af landespecifikke udfordringer identificeret i de landespecifikke henstillinger fra 2019 og 2020 og komponenter i Danmarks genopretnings- og resiliensplan[19]

Landespecifikke udfordringer (som angivet i afsnit 2)	Relateret til landespecifikke henstillinger (2019-2020) og henstillinger under det europæiske semester	Komponent 1 — Styrkelse af sundhedsvæsenets modstandsdygtighed	Komponent 2 — Grøn omstilling af landbrug og miljø	Komponent 3 — Energieffektiviseringer, grøn varme og CCS	Komponent 4 — Grøn skattereform	Komponent 5 — Grøn omstilling af vejtransport	Komponent 6 — Digitalisering	Komponent 7 — Grøn forskning og udvikling
Uddannelse og færdigheder	Landespecifik henstilling nr. 1.1 fra 2019 Målrette investeringstiltag inden for den økonomiske politik mod uddannelse og færdigheder[20]							
Forskning og udvikling	Landespecifik henstilling nr. 1.2 fra 2019 Forskning og innovation for at udvide innovationsgrundlaget, så det omfatter flere virksomheder,							●
Bæredygtig transport	Landespecifik henstilling nr. 1.3 fra 2019 Bæredygtig transport for at afhjælpe trafiktætheden på vejene.					●		
Bekæmpelse af hvidvask af penge	Landespecifik henstilling nr. 2 fra 2019 Sikre effektivt tilsyn og håndhævelse af rammerne for bekæmpelse af hvidvaskning af penge[21].							
Sundhedssystemet	Landespecifik henstilling nr. 1.2 fra 2020 Styrkelse af sundhedssystemets modstandsdygtighed, bl.a. ved at sikre tilstrækkelige kritiske medicinske produkter og afhjælpe manglen på sundhedspersonale.	○						
Fremrykke offentlige investeringer	Landespecifik henstilling nr. 2.1 fra 2020 Fremrykning af modne offentlige investeringsprojekter			○		○		
Fremme private investeringer	Landespecifik henstilling nr. 2.2 fra 2020 Fremme af private investeringer for at styrke den økonomiske genopretning.		○	○	●	○	○	○
Grøn og digital omstilling	Landespecifik henstilling nr. 2.3 fra 2020 Fokus på investeringer i den grønne og		○	●	●	●	●	●

[19] Henstillingerne vedrørende den øjeblikkelige finanspolitiske reaktion på pandemien kan betragtes som behandlet uden for planen. Danmark har generelt reageret hensigtsmæssigt og tilstrækkeligt på det umiddelbare behov for at støtte økonomien gennem finanspolitiske foranstaltninger i 2020 og 2021 i overensstemmelse med bestemmelserne i den generelle undtagelsesklausul.

[20] Denne landespecifikke henstilling blev behandlet uden for planen.

[21] Denne landespecifikke henstilling blev behandlet uden for planen.

	den digitale omstilling, navnlig på ren og effektiv produktion og energiforbrug,							
Bæredygtig transport	Landespecifik henstilling nr. 2.4 fra 2020 Bæredygtig transport					●		
Forskning og udvikling	Landespecifik henstilling nr. 2.5 fra 2020 Forskning og innovation.							●
Forskning og udvikling	Landespecifik henstilling nr. 2.6 fra 2020 Støtte til en integreret innovationsstrategi med et bredere investeringsgrundlag.							●
Bekæmpelse af hvidvask af penge	Landespecifik henstilling nr. 3 fra 2020 Forbedring af effektiviteten af tilsynet med bekæmpelse af hvidvask af penge og effektiv håndhævelse af rammerne for bekæmpelse af hvidvask af penge[22].							

Forklaring: "●" investeringer og reformer under komponenten imødekommer i høj grad udfordringen "○" komponenten imødekommer delvist udfordringen

4.3 Vækstpotentiale, jobskabelse, økonomisk, institutionel og social resiliens, den europæiske søjle for sociale rettigheder, afbøde krisens virkninger samt social og territorial samhørighed og konvergens.

Fremme af økonomisk vækst og jobskabelse

Overordnet set forventes planen at bidrage positivt til BNP-væksten, og den er i overensstemmelse med EU's ajourføring af den nye industristrategi 2020[23]. I 2021-2023 er den positive indvirkning større, da virksomhederne forventes at fremrykke deres investeringer for at drage fordel af skattefradragene under investeringsvinduet. Fra 2024 og frem forventes BNP-vækseffekten af den grønne skattereform at være let negativ som følge af investeringsvinduets ophør og stigningen i afgifter på energiforbruget, der er en del af anden fase af den grønne skattereform. På mellemlang og lang sigt forventes planen at øge produktiviteten. Den langsigtede BNP-effekt er 0,12 % ifølge nationale estimater. Planen forventes ligeledes at bidrage til beskæftigelsen, navnlig i 2021-2022, som følge af investeringsvinduet. Selv om nettoeffekten af den grønne skattereform på beskæftigelsen bliver negativ fra 2024, opvejes dette af den positive indvirkning af de øvrige komponenter, navnlig komponenten for energieffektiviseringer, grøn varm og CCS samt komponenten for grøn omstilling af vejtransport.

[22] Denne landespecifikke henstilling blev behandlet uden for planen.

[23] Se Europa-Kommissionen, Ajourføring af den nye industristrategi fra 2020 (COM(2021) 350 final af 5.5.2021).

Tekstboks 2 — Stiliserede simuleringer af NGEU's indvirkning med QUEST — Danmark

Modelsimuleringer udført af Kommissionen ved hjælp af QUEST-modellen viser, at den økonomiske virkning af NGEU i Danmark kan føre til en stigning i BNP på mellem 0,4 % og 0,6 % i 2024[24]. Efter 20 år kan BNP være 0,1 % højere. Den afsmittende effekt udgør en stor del af denne indvirkning.

I henhold til disse simuleringer ville dette kunne omsættes til op til 8 000 yderligere job. Grænseoverskridende (BNP) afsmittende virkninger udgør 0,5 procentpoint i 2024, hvilket viser merværdien af synkroniserede investeringer i alle medlemsstaterne (linje 2). Selv i et scenario med lavere produktivitet fra NGEU-midlerne, vil der stadig være betydelig indvirkning[25].

Tabel: QUEST-simuleringsresultater (%-afvigelse af reelt BNP-niveau fra ikke-NGEU-case, lineær fordelingsantagelse over fire år)

Scenario	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2040
Basisscenario	0,5	0,7	0,7	0,6	0,5	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2	0,1
hvoraf afsmittende virkning	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,3	0,2	0,2	0,1	0,1	0,0
Lav produktivitet	0,3	0,3	0,4	0,4	0,3	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0

Dette stiliserede scenario omfatter ikke en eventuel positiv indvirkning fra strukturelle reformer, som kan være betydelig. En modelbaseret benchmarking-øvelse viser, at gennemførelsen af strukturreformer, der vil reducere forskellen med halvdelen til de lande, der klarer sig bedst hvad angår indikatorer for strukturreformer, kan øge Danmarks BNP med op til 7 % inden for 20 år, hvilket stemmer overens med det konstaterede EU-gennemsnit[26].
På grund af forskellene i antagelserne og metodologien kan **resultaterne af denne stiliserede vurdering ikke sammenlignes direkte med opgørelserne i kapitel 4 i Danmarks genopretnings- og resiliensplan.**

[24] RRF udgør omkring 90 % af NGEU, som også omfatter ReactEU, Horisont, InvestEU, Fonden for retfærdig omstilling, Udvikling af landdistrikterne og RescEU

[25] Teknisk set tager scenariet med lav produktivitet en væsentligt reduceret output-elasticitet af den offentlige kapital med i sine overvejelser.

[26] J. Varga, J. in 't Veld (2014), "*The potential growth impact of structural reforms in the EU: a benchmarking exercise*", European Economy Economic Papers nr. 541.

http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/economic_paper/2014/pdf/ecp541_en.pdf .

Styrkelse af den sociale modstandsdygtighed

Planen ventes at bidrage til at opretholde en høj grad af social samhørighed gennem øget beskæftigelse i landområderne og ved at udvide de digitale tjenester. Med hensyn til komponent 2 (fokus på landbrugssektoren) er initiativerne beregnet på at give landbrugerne økonomiske incitamenter til at reducere drivhusgasemissionerne under hensyntagen til deres særlige forhold og samtidig sikre social og territorial samhørighed og konvergens. Landbrugsreformen omfatter også FoU-investeringer, der kan fremme bæredygtig vækst i sektoren og skabe beskæftigelse af høj kvalitet. Hvad angår komponent 3 (energieffektiviseringer, grøn varme og CCS), forventes renovering og foranstaltninger beregnet på at sikre energieffektiviseringer midlertidigt at fremme lokale arbejdspladser og investeringer. Investeringerne i renovering vil også reducere energiregningen, som udgør en væsentlig andel af mindre velstående husstandes indkomst. Hvad angår komponent 6, der vedrører digitalisering, bidrager bredbåndsinitiativet til at fremme adgangen til højhastighedsinternet i landområderne. Formålet med digitaliseringsstrategien er at fremme en retfærdig og inkluderende digital omstilling, der understøtter bedre velfærdsydelser og social samhørighed, eksempelvis gennem uddannelse og forbedrede digitale færdigheder og kompetencer.

Mindskelse af sårbarheden og styrkelse af modstandsdygtigheden

Planen bidrager til at styrke Danmarks økonomiske, institutionelle og sociale modstandsdygtighed. Den økonomiske modstandsdygtighed styrkes især af afskrivningsordningerne i forbindelse med den grønne skattereform, som vil støtte danske virksomheder, specielt SMV'er. Mere generelt kan flere digitale og FoU-relaterede foranstaltninger bidrage til at styrke den økonomiske modstandsdygtighed. Den institutionelle modstandsdygtighed anses for at være høj i Danmark, der har velfungerende institutioner. Planens gennemførelse kunne forbedre denne modstandsdygtighed yderligere med sin fokus på strategi, gennemførelse, levering og resultater. Den første komponent, der vedrører sundhedssystemet, bidrager til social modstandsdygtighed. Den omfatter nye initiativer, der styrker sundhedssystemernes modstandsdygtighed i Danmark. Dette omfatter investeringer i infrastruktur til sikring af kritiske medicinske forsyninger og i IT-løsninger med henblik på at bibeholde bred adgang til sundhedsydelser.

Foranstaltningerne burde styrke Danmarks modstandsdygtighed og evne til at absorbere økonomiske og sociale chok. Dette opnås navnlig gennem foranstaltningerne i sundhedssystemet og det digitale partnerskab. Planen omfatter foranstaltninger til støtte for SMV'er, såsom en digitaliseringsfond, der skal styrke SMV'ernes digitale omstilling og handel.

Målene for initiativerne i planen afspejler både kort- og langsigtede perspektiver med henblik på at støtte den danske økonomi i forbindelse med genopretningen efter pandemien og støtte Danmarks langsigtede vækst og den grønne omstilling. Flere af initiativerne forventes f.eks. at have en positiv indvirkning på den danske økonomis langsigtede vækstpotentiale.

Offentlige investeringer i energieffektiviseringer, grøn varme og CCS og grøn omstilling af vejtransport forventes at øge produktiviteten og det potentielle BNP på lang sigt.

Samhørighed og konvergens

Samlet set forventes adskillige komponenter og foranstaltninger, der er beskrevet i dette afsnit, at støtte social og territorial samhørighed og konvergens. Den strategiske digitaliseringsindsats i komponenten "styrkelse af sundhedssystemets modstandsdygtighed" vil f.eks. sikre, at de nye teknologier og digitale løsninger, der udvikles og i stigende grad anvendes under covid-19-pandemien, kan anvendes til at skabe et mere modstandsdygtigt og bæredygtigt sundhedssystem, som er mere sammenhængende og tættere på patienten. For at imødegå de strukturelle udfordringer i landbrugssektoren anvendes foranstaltningerne i komponenten "grøn omstilling af landbrug og miljø" til at give landbrugerne økonomiske incitamenter til at reducere drivhusgasemissionerne under hensyntagen til deres særlige omstændigheder. Dette forventes at skabe social og territorial samhørighed og konvergens, navnlig i lyset af at beskæftigelse og social samhørighed særlig i landområderne afhænger af sektorens fortsatte konkurrenceevne.

Komponenten "energieffektiviseringer, grøn varme og CCS" vil støtte social samhørighed og modstandsdygtighed ved at opretholde en passende infrastruktur til levering af offentlige tjenester af høj kvalitet. Energibesparende renoveringer vil desuden midlertidigt øge antallet af lokale arbejdspladser og investeringer og permanent reducere energiregningen, som udgør en større andel af de mindre velstående husstandes indkomst. Forbedringen af energieffektiviteten bidrager til at nå målet om klimaneutralitet senest i 2050 på en omkostningseffektiv måde.

Initiativer til at skabe fremtidens digitale offentlige sektor gennem en løbende modernisering af den digitale infrastruktur bidrager til territorial samhørighed. Bredbåndspuljen vil navnlig fremme adgangen til højhastighedsinternet for enkeltpersoner, husstande og virksomheder i mindre tætbefolkede områder i hele landet, hvilket vil gøre det muligt for alle at deltage i den opadgående sociale og økonomiske konvergens, der drives af digitaliseringen. Dette sikres yderligere ved at fastlægge fordelingen af midler og udarbejde digitaliseringsstrategien i tæt samarbejde med en bred vifte af aktører i civilsamfundet.

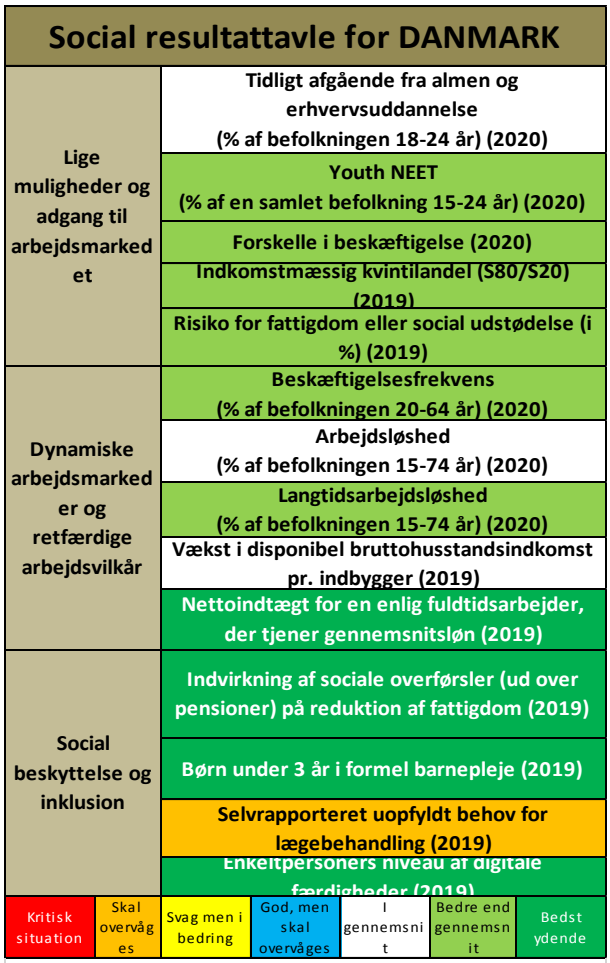
Ligestilling

Planen indeholder nogle foranstaltninger, der forventes at bidrage til at håndtere landets udfordringer med hensyn til ligestilling mellem kønnene og lige muligheder for alle. Om end ligestillingshensyn kunne have været mere fremtrædende, imødegås disse hensyn gennem en række specifikke foranstaltninger. Disse omfatter foranstaltninger, der fremmer brugen af digitale løsninger i sundhedssektoren og støtter sårbare (f.eks. ældre) menneskers sundhed. Der er også truffet foranstaltninger til at sikre at kønsbalancen og mangfoldigheden i forskerholdene indgår i den overordnede vurdering af ansøgninger til det grønne FoU-program. Ligestillingsovervejelser forventes også at blive integreret i udformningen af den nye digitaliseringsstrategi og eventuelle efterfølgende lovgivningsmæssige ændringer. Det forventede bidrag til lige muligheder for bestemte grupper, navnlig personer med en racemæssig eller etnisk minoritetsbaggrund, er ikke nærmere uddybet i planen. Det vil være afgørende at maksimere

synergierne mellem planen og flere ligestillingsrelaterede lovgivningsmæssige og politiske tiltag, som der henvises til i planen, for at opnå en samlet reaktion på de konstaterede udfordringer.

På baggrund af de reformer og investeringer, som Danmark påtænker gennemført, forventes genopretnings- og resiliensplanen at have stor indvirkning med hensyn til at styrke medlemsstatens vækstpotentiale, jobskabelse og økonomiske, sociale og institutionelle resiliens, bidrage til gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder, herunder gennem fremme af politikker for børn og unge, og afbøde covid-19-krisens økonomiske og sociale indvirkning, hvorved den økonomiske, sociale og territoriale samhørighed og konvergens i Unionen styrkes. Dette svarer til en A-rating i henhold til evalueringskriterie 2.3 i bilag V til RRF-forordningen.

Boks 4.3: **Beskæftigelsesmæssige og sociale udfordringer i lyset af den sociale resultattavle, der ledsager den europæiske søjle for sociale rettigheder**

Opdatering af 29. april 2021. Medlemsstaterne klassificeres på den sociale resultattavle i henhold til en statistisk metode, der er aftalt med EMCO- og SPC-udvalgene. Den ser i fællesskab på indikatorernes niveauer og ændringer i forhold til de respektive EU-gennemsnit og klassificerer medlemsstaterne i syv kategorier. For metodiske detaljer henvises til den fælles beskæftigelsesrapport 2021; NEET: hverken i beskæftigelse eller under uddannelse; GDHI: husstandenes disponible bruttoindkomst.

Den sociale resultattavle, der støtter den europæiske søjle for sociale rettigheder, viser, at Danmark har et velfungerende arbejdsmarked og gode sociale resultater. Det danske arbejdsmarked klarede sig godt før covid-19-udbruddet og har været modstandsdygtigt over for pandemien. Beskæftigelsesfrekvensen er stadig forholdsvis høj, nemlig 77,8 %, og der er forholdsvis lille forskel på mænds og kvinders beskæftigelsesfrekvens. Engros- og detailhandel samt hotel- og restaurationsvirksomhed er de områder, der er hårdest ramt af krisen. Regeringens lønkompensationsordning forhindrede imidlertid en kraftig stigning i arbejdsløsheden. Langtidsledigheden er fortsat lavere end EU-gennemsnittet.

Den andel af befolkningen, der indberetter, at de modtager utilstrækkelig lægebehandling, er steget i de seneste år. Den danske befolkning oplyser, at de har en god sundhedstilstand med små forskelle på nationalt plan for de ydelser, der er omfattet af den offentlige sygesikring. Der er imidlertid sket en stigning i selvrapporterede uopfyldte behov for lægebehandling. Dette kan hænge sammen med en potentiel mangel på læger inden for primære sundhedsydelser og koordinering af ydelserne, idet alment praktiserende lægers mulighed for at modtage nye patienter varierer fra region til region.

Danmark er blandt de lande, der klarer sig bedst med hensyn til formel deltagelse i børnepasningsordninger og lige adgang til arbejdsmarkedet. Ca. 66 % af alle børn under 3 år indgår i formelle børnepasningsordninger (sammenlignet med et EU-gennemsnit på 35,3 %). Subsidierede børnepasningsordninger er en af de faktorer, der understøtter den relativt høje beskæftigelsesfrekvens for kvinder (74,1 % mod et EU-gennemsnit på 66,3 %).

Danmarks genopretnings- og resiliensplan prioriterer grøn genopretning, jobskabelse, digitalisering og sundhed og imødegår nogle beskæftigelsesmæssige udfordringer, der er relevante for gennemførelsen af søjlen. Planen indeholder et tydeligt fokus på grønne reformer og lægger op til en styrkelse af de digitale færdigheder og kompetencer, der er nødvendige for fremtiden, både for den private og den offentlige sektor. Planens digitale komponent fokuserer desuden på at

lukke den digitale kløft og sikre inkluderende adgang til digitale offentlige tjenester for alle. Konkrete initiativer til at nå disse mål skal baseres på resultaterne af et nyligt lanceret digitalt partnerskab bestående af eksperter og interessenter.

4.4 Princippet om ikke at gøre væsentlig skade

Planen indeholder en vurdering af overholdelsen af princippet om ikke at gøre væsentlig skade ("DNSH-princippet"). Vurderingen følger den metode, der er beskrevet i Kommissionens tekniske vejledning om anvendelse af princippet i forordningen om genopretnings- og resiliensfaciliteten (EUT C 58 af 18. februar 2021, s. 1). Den dækker de seks miljømål, der er omhandlet i artikel 17 i forordning (EU) nr. 2020/852[27], nemlig afbødning af klimaændringer, tilpasning til klimaændringer, bæredygtig anvendelse og beskyttelse af vand- og havressourcer, cirkulær økonomi, forebyggelse og bekæmpelse af forurening samt beskyttelse og genopretning af biodiversitet og økosystemer. Der foretages en vurdering af miljøvirkningerne af hver reform eller investering, så de 6 reformer og de 33 investeringer i planen omsættes til 39 vurderinger af overholdelsen af DNSH-princippet.

Hver DNSH-vurdering følger en totrinstilgang. I første trin vurderes det, om der er risiko for, at en foranstaltning kan gøre væsentligt skade på et eller flere miljømål. Hvis der ikke er risiko for væsentlig skade, er den vurderede foranstaltning i overensstemmelse med forordningens formål. Hvis der påvises en risiko for væsentlig skade, foretages der i andet trin en mere detaljeret vurdering, hvor Danmark påviser, at der ikke er tale om væsentlig skade. Resultaterne af totrinstilgangen opdeles ofte i én tabel af hensyn til præcisionen.

Der fokuseres i planen særlig på landbrug og miljø (komponent 2). De foreslåede foranstaltninger har en positiv indvirkning på emissionsreduktioner. Der sørges fra dansk side for, at der ikke gøres væsentlig skade på biodiversiteten og økosystemerne ved at minde om de strenge lovgivningsmæssige forpligtelser, der er knyttet til miljøbeskyttelse (dvs. naturbeskyttelsesloven og anden relevant lovgivning) og målrettet analyse af hvert enkelt projekt. Derved sikrer planen f.eks., at genfugtning af kulstofrig jord eller oprensning af industrigrunde og forurenede grunde ikke underminerer eksisterende levesteder.

En komponent i planen er hengivet energirenoveringsforanstaltninger (komponent 3). Selv om disse har en positiv indvirkning på emissionsreduktioner, skal foranstaltningerne også sikre,

[27] Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2020/852 af 18. juni 2020 om fastlæggelse af en ramme til fremme af bæredygtige investeringer og om ændring af forordning (EU) 2019/2088 (EUT L 198 af 22.6.2020, s. 13).

at det eftermonterede udstyr er energieffektivt, og forhindre, at den cirkulære økonomi belastes. Danmark bekræfter f.eks., at "udskiftning af oliebrændere og gasovne", når det kommer til indvirkningen på den cirkulære økonomi og nulforurening, vil blive bragt i overensstemmelse med de standarder, der er fastsat i EU's delegerede retsakt om klimaklassificeringssystemet. Med hensyn til "energibesparelser i offentlige bygninger" bekræftes det, at foranstaltningen vil overholde DNSH-princippet i forbindelse med bæredygtig anvendelse af vand, cirkulær økonomi og nulforurening. Hvad angår CCS fremlagde Danmark en mere detaljeret vurdering for tre af de seks miljømål og bekræftede, at foranstaltningen ikke vil føre til ny udvinding af olie/kulbrinter, og at den vil sikre overensstemmelse med CCS-direktivet[28].

Planen indeholder en foranstaltning vedrørende en grøn skattereform (komponent 4). I denne sammenhæng bekræfter Danmark, at investeringerne ikke ville gå til maskiner med fossilt brændsel. Der ydes desuden ikke nationale støtte til køretøjer, der anvender fossile brændstoffer.

Planen fokuserer på omstilling til grøn vejtransport (komponent 5). Danmark bekræfter, at der ikke ydes støtte gennem den lavere registreringsafgift til biler, der udleder mere end 50 g CO2 pr. km, så målet om modvirkning af klimaændringer overholdes. Danmark har bekræftet, at erhvervelsen af grønne færger, der støttes af forordningen om genopretnings- og resiliensfaciliteten, vil være i overensstemmelse med de standarder, der er beskrevet i EU's delegerede retsakt om klimaklassificeringssystemet, herunder EU-retten og IMO-reglerne.

Et andet fokusområde i planen er digitalisering (komponent 6). Komponenten omfatter primært fem reformer, der går ud på at etablere et digitalt partnerskab, hvor der kun er meget begrænset risiko for at skade nogen af de seks miljømål. SMV'er vil modtage konsulentbistand for at fremme deres digitale omstilling og handelsaktiviteter. Danmark har i den forbindelse på tilfredsstillende vis påvist, at komponenten opfylder DNSH-princippet.

Danmark foreslår en komponent, der har til formål at fremme grøn FoU (komponent 7). Komponenten kompromitterer ikke i væsentlig grad de seks miljømål. Planen præciserer, at projekter under de "grønne partnerskaber" vil være underlagt udvælgelseskriterier for at sikre, at DNSH-princippet overholdes. De danske myndigheder har bekræftet, at ingen private FoU-investeringer, der drager fordel af skattefradraget, vil være i strid med DNSH-princippet. Ellers frasorteres de under ansøgningsprocessen.

På baggrund af vurderingen af alle de planlagte foranstaltninger, forventes ingen foranstaltning til gennemførelse af reformer og investeringsprojekter i Danmarks genopretnings- og resiliensplan at gøre væsentlig skade på nogen miljømål som omhandlet i artikel 17 i forordning

[28] Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/31/EF af 23. april 2009 om geologisk lagring af kuldioxid og om ændring af Rådets direktiv 85/337/EØF, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF, 2001/80/EF, 2004/35/EF, 2006/12/EF, 2008/1/EF og forordning (EF) nr. 1013/2006 (EUT L 140 af 5.6.2009, s. 114).

(EU) nr. 2020/852 (DNSH-princippet). Dette svarer til en A-rating i henhold til evalueringskriterie 2.4 i bilag V til RRF-forordningen.

4.5 Grøn omstilling

Danmark har på tilfredsstillende vis opfyldt forordningens krav med hensyn til tagging og grøn omstilling. De komponenter, der vedrører energieffektivisering (komponent 3), den grønne skattereform (komponent 4) og grøn omstilling af vejtransport (komponent 5) vil tegne sig for 75 % af de klimarelaterede udgifter.

Klimamål

Tabel 4.5 Klimatagging efter komponent, procentdel

EUR i tusinde		Omkostninger	%	Mærke	Andel
1.	Styrkelse af sundhedssystemets resiliens	32 816	0%	-	0%
2.	Grøn omstilling af landbrug og miljø	177 532	79%	139 873	9%
3.	Energieffektiviseringer, grøn varme og CCS	274 367	100%	274 367	18%
4.	Grøn skattereform	525 332	37%	196 495	13%
5.	Grøn omstilling af vejtransport	218 552	92%	202 009	13%
6.	Digitalisering	89 438	0%	-	0%
7.	Grøn forskning og udvikling	242 088	45%	109 343	7%
I alt		**1 560 125**		**922 088**	**59,1%**

Under komponent 3 (energieffektivisering) gøres der omfattende brug af interventionsområde 025a i forbindelse med udskiftning af oliebrændere. Dette ledsages af en bekræftelse af, at investeringerne vil føre til en "primær energibesparelse" på mindst 30 %. Denne forpligtelse er også afspejlet i den relevante milepæl for komponenten.

Interventionsområde 027 under komponent 4 (grøn skattereform) anvendes til investeringer og fremskyndet afskrivning. Dette følger i kølvandet på en omhyggelig begrundelse for den andel af grønne investeringer i foranstaltningerne og er baseret på en analyse af lignende foranstaltninger, der er godkendt tidligere.

Under komponent 5 (grøn omstilling af vejtransport), anvendes interventionsområde 074 til foranstaltningen vedrørende lavere indregistrering (finder kun anvendelse på nulemissionskøretøjer). Det forklares fra dansk side, at genopretnings- og resiliensfaciliteten udelukkende ville støtte nulemissionskøretøjer, mens den supplerende nationale støtte også er rettet mod sådanne køretøjer (f.eks. mindre end 50 g CO2-emissioner pr. km og pr. køretøj). Danmark har bekræftet, at interventionsområdet for grønne færger kun gælder for nulemissionsfærger.

Grøn omstilling

Planen vil omfatte et betydeligt antal foranstaltninger med et klart bidrag til den grønne omstilling, herunder biodiversitet.

Komponenten bæredygtigt landbrug ("grøn omstilling af landbrug og miljø") er afgørende for den grønne omstilling. Den danske landbrugssektor er ansvarlig for ca. en tredjedel af landets drivhusgasemissioner. Investeringer i FoU-projekter forventes at reducere drivhusgasemissioner med ca. 0,1 megaton frem til 2030, samtidig med at reduktionen af produktionen minimeres. For det andet vurderes nye teknologier i landbrugssektoren — navnlig brun bioraffinering under anvendelse af pyrolyseteknologi — at have et teknisk potentiale for yderligere reduktioner af drivhusgasemissioner med 2 megaton i 2030. Fjernelse af kulstofrig jord fra produktionen og fremme af overgangen til økologisk landbrug forventes desuden føre til en betydelig reduktion af kvælstofemissionerne inden for landbruget. Der vil blive afsat midler til oprensning af industrigrunde og forurenede grunde, hvor farlige stoffer og farligt affald fjernes fra naturlige økosystemer. De foreslåede foranstaltninger forventes at yde et positivt bidrag til forbedringen af vandområdernes økologiske tilstand i de pågældende områder og støtte biodiversiteten yderligere.

Energieffektivitetskomponenten ("energieffektiviseringer, grøn varme og CCS") vil bidrage til betydelige reduktioner i energiforbruget og drivhusgasemissionerne. Gennem denne komponent søger Danmark at opprioritere yderligere initiativer på grundlag af anbefalingerne fra de danske klimapartnerskaber for at skabe sociale, miljømæssige og økonomiske fordele ved at fremme jobskabelse og hæve vækstpotentialet og samtidig bidrage til den grønne omstilling ved at reducere drivhusgasemissionerne med 0,1 Mt i 2030. De foreslåede initiativer er rettet mod grøn energirenovering af bygninger med dårlig energimæssig ydeevne og udskiftning af oliebrændere og gasovne med elektriske varmepumper og fjernvarme for at reducere energiforbruget og drivhusgasemissionerne.

For det tredje vil den grønne skattereform fremskynde dekarboniseringen af økonomien. Denne komponent har et dobbelt formål: For at give virksomhederne incitament til og mulighed for at fremskynde den grønne omstilling og forberede sig på CO2-afgiften omfatter reformen for det første skattefradrag til fremrykning af investeringer. Dette har primært til formål at tilskynde virksomhederne til at investere i grønne og digitale teknologier og samtidig hjælpe Danmark med at komme sig over covid-19-recessionen. Disse foranstaltninger forventes at føre til øget efterspørgsel, øget beskæftigelse, lavere drivhusgasemissioner og yderligere digitalisering. På denne baggrund vil den første fase af reformen af de grønne afgifter reducere drivhusgasemissionerne med 0,5 megaton frem til 2030. I reformens anden fase vil en ekspertgruppe udarbejde en køreplan for CO2-beskatning på en måde, der er forenelig med beskyttelsen af konkurrenceevnen, den sociale balance og minimale lækager. Den langsigtede ambition er at gennemføre en omfattende skattereform med en høj og ensartet CO2-afgift på alle emissioner.

Komponenten grøn omstilling af vejtransport vil fremskynde dekarboniseringen af transportsektoren. Den består af fire elementer. En lavere registreringsafgift vil for det første give flere forbrugere incitament til at vælge nul- og lavemissionskøretøjer. Det vil nærmere bestemt betyde, at afgiften på elektricitet for nul- og lavemissionskøretøjer blive sænket. Denne

første del af foranstaltningerne omfatter også en skrotpræmie på gamle dieselbiler for at sikre, at ældre biler hurtigt udskiftes med nye og mindre forurenende biler. For det andet vil der blive gennemført en række undersøgelser og test for at fremskynde dekarboniseringen af veje (fremme af samkørsel, optimering af tung vejtransport, optimering af vejafgifter). Komponenten omfatter også investeringer, der tager sigte på at udvide brugen af cykler gennem opførelse af ladestationer eller cykelstier, samt en foranstaltning, der støtter erhvervelse af nul- eller lavemissionsfærger.

Endelig vil en komponent specifikt fremme FoU-projekter, der har til formål at fremskynde den grønne omstilling. Komponenten vil som forklaret i afsnit 4.1 finansiere FoU-missioner og støtte privat FoU. De fire missioner fokuserer på CCS og brug af CO2, grønne brændstoffer, klimavenligt landbrug og cirkulær økonomi. Det er påvist, at disse områder har potentiale til at reducere drivhusgasemissionerne. Man har fulgt anbefalingerne fra de danske klimapartnerskaber om at rette forsknings-, udviklings- og demonstrationsindsatsen mod disse fire missioner. Endelig omfatter komponenten et skatteincitament for virksomheder til at målrette deres investeringer inden for FoU, hvoraf 10 % vil blive afsat til grønne FoU-projekter.

Det kan konkluderes, at Danmark fremlægger en ambitiøs grøn plan, hvor de klimarelaterede udgifter udgør 59 %. Desuden er Danmarks genopretnings- og resiliensplan i overensstemmelse med den målsætning og de mål, der er angivet i den nationale energi- og klimaplan, og går endda videre på nogle områder, navnlig med hensyn til fremme af energieffektiviseringer.

Under hensyntagen til vurderingen af alle de planlagte foranstaltninger forventes den danske genopretnings- og resiliensplan i høj grad at yde et væsentligt bidrag til den grønne omstilling eller at håndtere de dermed forbundne udfordringer og sikre, at mindst 37 % af den samlede tildeling bidrager til klimamålet. Dette berettiger en A-rating i henhold til kriterie 2.5 i bilag V til forordningen om genopretnings- og resiliensfaciliteten.

4.6 Digital omstilling

Digital tagging

Reformer og investeringer, der bidrager til digitale mål, tegner sig for 24,5 % af planens samlede tildeling. Det vigtigste bidrag til dette mål er afskrivningsordningerne under komponent 4 (grøn skattereform), komponent 6 (digitalisering) og komponent 7 (skatteincitamenter til grøn FoU).

Tabel 4.6. Samlet digital tagging pr. komponent

Komponent	Foranstaltning	Budget (mio. DKK)	% digital	Tag (mio. DKK)	Tag (%)
1 Styrkelse af sundhedssystemets modstandsdygtighed	Digitale løsninger i sundhedssektoren	14	100%	14	0,1%
4. Grøn skattereform	Investeringsvindue	3029	40%	1212	10,4%
4. Grøn skattereform	Straksafskrivning	1280	40%	512	4,4%
6. Digitalisering	Digitaliseringsstrategi	500	100%	500	4,3%
6. Digitalisering	Bredbåndspulje	100	100%	100	0,9%
6. Digitalisering	SMV'ers digitale omstilling og eksport	65	100%	65	0,6%
7. Grøn forskning og udvikling	Incitamenter til at fremme FoU i virksomheder	1100	40%	440	3,8%
		6088,0	**46,7%**	**2842,6**	**24,5%**

Planen følger den metode for digital tagging, der er fastsat i forordningen. Valget af interventionsområder for den digitale omstilling er velbegrundet og afspejler arten, fokusset, målet eller det forventede resultat af de investeringer, der indgår i komponenten. For nogle foranstaltningers vedkommende anvender planen et digitalt tag på en foranstaltnings delniveau. Dette er tilfældet for generelle foranstaltninger som f.eks. skatteordninger, som i sagens natur ikke omfatter et bestemt digitalt mål, men som er udformet til at bidrage til den digitale omstilling. I disse tilfælde anvendes tagging på en konservativt anslået andel af udgifterne. Endelig indeholder planen ikke noget forslag om at øge den digitale koefficient for nogen foranstaltning.

Digital omstilling

Planen indeholder en række foranstaltninger til at støtte den digitale omstilling, navnlig for SMV'er, og tackle de dertil knyttede udfordringer. Den digitale komponent har til formål at understøtte den digitale omstilling på tværs af alle sektorer i den danske økonomi og det danske samfund. Den vigtigste reform er vedtagelsen og gennemførelsen af en ny og ambitiøs digitaliseringsstrategi, der bygger på anbefalingerne fra en ekspertgruppe ("digitaliseringspartnerskabet"). De vigtigste resultater af denne reform vil blive vedtaget i slutningen af 2021, herunder eventuelle reformer og investeringer beregnet på at fremme den digitale omstilling. Da strategien omfatter både den offentlige og den private sektor og har til formål at stille væsentligt flere ressourcer til rådighed for den offentlige forvaltning og private aktører, anses den for at ville bidrage væsentligt til den digitale omstilling af samfundet og økonomien. Komponenten omfatter desuden investeringer til støtte for digitalisering af SMV'er og til udvidelse af ultrahurtige bredbåndsforbindelser i landområderne, hvor sådanne net stadig ikke er tilgængelige. Dette vil bidrage til at bygge bro over den digitale kløft ved at forbedre konnektiviteten, også i fjerntliggende regioner.

Foranstaltningerne i planen ventes at bidrage til de tre hovedmål i Kommissionens digitale strategi, "**Udformning af Europas digitale fremtid**". Hvad angår målet om at *udvikle teknologi, der tjener alle*, vil Danmarks nye digitaliseringsstrategi indeholde løsninger til digitalisering af den offentlige sektor ved at sikre interoperabilitet. Kommissionen vil også udarbejde en ny strategi for cybersikkerhed og investere i digital menneskelig kapital gennem tiltag, der skal give

folk digitale færdigheder. Foranstaltninger til at øge grundlaget for afskrivning af investeringer og fratrække FoU fra skatter vil også fremme private investeringer i innovation og digital teknologi. Planen vil også bidrage til målet om at skabe en fair og konkurrencedygtig økonomi. Programmet *SMV:Digital* vil yde støtte til digitalisering af SMV'er. Dette vil styrke deres stilling i det indre marked og give dem mulighed for at konkurrere på lige fod med andre virksomheder. Det vil styrke til deres evne til at udvikle, markedsføre og anvende digitale teknologier, produkter og tjenester i et omfang, der øger deres produktivitet og konkurrenceevne. Endelig kan foranstaltningerne i digitaliseringsstrategien også bidrage til målet om at skabe et åbent, demokratisk og bæredygtigt samfund ved at indføre e-ID, som vil give folk adgang til deres data.

De generelle skatteforanstaltninger vil sammen med målrettede SMV-støtteordninger fremme digitaliseringen af virksomhederne. Foranstaltninger til at øge grundlaget for afskrivninger på investeringer og fradrage FoU-skat udgør næsten 50 % af planens samlede budget og fremmer private investeringer i innovation og digital teknologi. Planen gør det muligt at opskalere den eksisterende *SMV:Digital*-støtteordning, som bl.a. støtter gennemførelsen af nye e-handelsløsninger, teknisk støtte til nystartede virksomheder, udvikling, integration af digitalt salg til nye internationale markeder samt køb af nye teknologier og digitale løsninger, f.eks. automatiseringsteknologi eller -software. Der er i planen afsat et budget på 65 mio. kr. til denne foranstaltning, hvilket suppleres med betydelige nationale ressourcer. Da SMV'er modtager 100 000 DKK i tilskud, vil dette give mulighed for at støtte yderligere 550 SMV'er. Udvidelsen af højhastighedsbredbåndsdækning til landområder, hvor sådanne forbindelser ikke tidligere var tilgængelige på markedsvilkår, vil gøre det muligt at digitalisere flere nye SMV'er og hjælpe dem med at opskalere deres drift. Planen ventes at stille 100 mio. DKK til rådighed via "bredbåndspuljen", hvilket kan finansiere tilslutning af ca. 3 500-5 000 husstande og/eller virksomheder.

Den digitale strategi omfatter også vigtige reformer inden for digitalisering af virksomheder. Den ekspertgruppe, der foreslår nye foranstaltninger, omfatter repræsentanter for SMV'er. Formålet med delreformen "sikring af fremtidens digitale erhverv og arbejdspladser" er at styrke digitaliseringen og den digitale parathed i danske virksomheder, navnlig SMV'er, og støtte deres adgang til arbejdstagere med tilstrækkelige digitale og teknologiske færdigheder og anvendelse af avancerede teknologier. Dette vil bidrage til at sikre, at den digitale omstilling anvendes til at støtte gode og velbetalte job, øge danske virksomheders produktivitet og konkurrenceevne og sikre, at de er klar til forandring og er godt rustet til at drive virksomhed. Eksempler på eventuelle foranstaltninger, der muligvis kan tilvejebringe digitale job i fremtiden, kan omfatte:

(1) styrkelse af standardiseringen og automatiseringen af vigtige bogførings- og regnskabsprocesser i SMV'er
(2) udvikling og gennemførelse af en national elektronisk platform for offentlige indkøb og
(3) fokus på at få flere mennesker i arbejdsstyrken med kompetencer inden for naturvidenskab, teknologi, ingeniørvirksomhed og matematik (STEM), herunder IT.

Yderligere reformer under digitaliseringsstrategien vil skabe en ramme for håndtering af en lang række vigtige udfordringer knyttet til digitalisering, herunder dataanvendelse, kunstig intelligens og cybersikkerhed, for at vejlede og støtte danske virksomheders digitaliseringsbestræbelser.

Planen indeholder vigtige fremtidige reformer i forbindelse med digitalisering af den offentlige forvaltning. Den vigtigste reform vil i denne henseende blive gennemført gennem digitaliseringsstrategien i digitaliseringskomponenten, mens sundhedskomponenten omfatter yderligere foranstaltninger, der er rettet mod sundhedssektoren.

Den nye digitaliseringsstrategi omfatter fem delreformområder, hvoraf fire indebærer digitalisering af den offentlige forvaltning og forberede den på fremtidige udfordringer, så den kan have en langsigtet virkning. Disse foranstaltninger vil bidrage til yderligere at styrke interoperabiliteten inden for den offentlige forvaltnings digitale tjenester. Digitaliseringsstrategien er under udarbejdelse. Den udarbejdes ved hjælp af en bottom-up-tilgang, der gør det muligt at indsamle erfaringer og input fra interessenter i erhvervslivet. Den endelige strategi vil blive fremlagt ved udgangen af 2021 og indeholder ikke på nuværende tidspunkt nogen konkrete foranstaltninger. Den er imidlertid forankret i ambitiøse milepæle og mål for at sikre en vellykket gennemførelse og virkning.

Formålet med delreformen "fremtidens digitale offentlige sektor og tjenester" er at modernisere den digitale infrastruktur, offentlige tjenester og den offentlige forvaltning og tage fat på interoperabiliteten mellem centrale, regionale og lokale forvaltninger, fremskynde de administrative processer og forbedre den digitale interaktion mellem forvaltninger, borgere og virksomheder. Moderniseringen af den nationale digitale infrastruktur i Danmark vil også bidrage til at støtte udviklingen og gennemførelsen af grænseoverskridende og interoperable digitale tjenester, f.eks. e-ID og den fælles digitale portal.

Formålet med delreformen "bedre mulighed for samskabelse, offentlig-privat samarbejde og innovation" er at bidrage til moderniseringen af økonomien, den digitale infrastruktur, digitale offentlige tjenester og offentlige forvaltninger. Den vil gøre dette ved at investere i innovation, udvikling og opskalering af nye teknologier og løsninger, herunder kunstig intelligens, der anvendes i de offentlige og private sektorer. Dette kan hjælpe til at forbedre de offentlige tjenester og virksomhedernes konkurrenceevne og bidrage til den grønne omstilling ved hjælp af avancerede digitale teknologier.

Formålet med delreformen "et datadrevet samfund" er at give et bedre overblik over data, herunder offentlige data, og forbedre adgangen til data om klima, miljø, geografi og sundhed for at hjælpe virksomheder og forskere med at udvikle nye, bedre og/eller borgerorienterede løsninger. Foranstaltningerne kan omfatte en styrkelse af sammenhængen mellem IT og lovgivningen for at omsætte lovgivningen til konkrete tiltag for den offentlige digitale forvaltning eller stille data til rådighed for udvikling af nye forretningsmodeller.

Formålet med delreformen "Danmark i fremtiden" er at udarbejde anbefalinger og initiativer til den fremtidige udvikling af Danmarks digitalisering. Eventuelle foranstaltninger kunne omfatte en ny og mere ambitiøs strategi for cybersikkerhed og informationssikkerhed, som vil:

- øge bevidstheden og hjælpe borgere, virksomheder og myndigheder med at beskytte sig selv digitalt
- fremme sikkerheden og modstandsdygtigheden i kritiske samfundssektorer og
- styrke den nationale koordinering og det nationale samarbejde omkring cyber- og informationssikkerhed, fremme undervisningen i digitale færdigheder i skoler og optagelsen i videregående specialiserede IT-uddannelser samt forbedre digitale færdigheder blandt offentligt ansatte på nationalt, regionalt og kommunalt plan.

Den nye digitaliseringsstrategi forventes også at imødegå udfordringerne i forbindelse med den digitale omstilling, nærmere bestemt ved at investere i digitalisering af virksomheder og i digitale færdigheder. Den femte delreform "fremtidens digitale erhverv og arbejdspladser" vil styrke virksomhedernes, herunder navnlig SMV'ernes, digitale parathed og give arbejdstagerne tilstrækkelige digitale færdigheder. Delreformen vil for at styrke virksomhedernes digitale parathed omfatte løsninger, der letter deres adgang til digitale infrastrukturer, såsom øget standardisering og automatisering af bogføring og udvikling af en national elektronisk platform for offentlige indkøb. For at give arbejdstagerne digitale færdigheder vil delreformen være møntet på at få flere med STEM-kompetencer, herunder IT-kompetencer, ind i arbejdsstyrken.

Endelig har digitale foranstaltninger i sundhedskomponenten til formål at gøre sektoren mere modstandsdygtig. Komponentens digitaliseringsforanstaltning vil sikre, at nye teknologier og digitale løsninger, der er udviklet under covid-19-pandemien, anvendes til at skabe et mere resilient og bæredygtigt sundhedssystem.

Under hensyntagen til vurderingen af alle de planlagte foranstaltninger forventes den danske genopretnings- og resiliensplan i høj grad at yde et væsentligt bidrag til den grønne omstilling eller at håndtere de dermed forbundne udfordringer og sikre, at mindst 20 % af den samlede tildeling bidrager til klimamålet. Dette berettiger en A-rating i henhold til kriterie 2.6 i bilag V til forordningen om genopretnings- og resiliensfaciliteten.

4.7 Planens varige indvirkning

Et af hovedformålene med planen er at reducere CO2-emissionerne. De danske myndigheder har med henblik herpå beregnet CO2-reduktionen fra gennemførelsen af hver foranstaltning.

Tabel 4.7. CO2-emissionsbesparelser frem til 2030 (Mt), efter komponent

Komponent	CO2-emissionsbesparelser frem til 2030 (Mt)
Styrkelse af sundhedssystemets modstandsdygtighed	0
Grøn omstilling af landbrug og miljø	0,1
Energieffektiviseringer, grøn varme og CCS	0,1
Grøn skattereform (fase 1)	0,5
Grøn omstilling af vejtransport	2,1
Digitalisering	0
Grøn forskning og udvikling	0

Flere af de initiativer, der finansieres af genopretnings- og resiliensfaciliteten, er genstand for politiske forlig, der rækker ud over 2025, f.eks. længere end facilitetens tidsramme. Disse omfatter den grønne skattereform og aftalen om grøn omstilling af vejtransport**.** På mellemlang til lang sigt vil sådanne initiativer blive finansieret inden for de overordnede finanspolitiske rammer i Danmark. Desuden støttes mange af initiativerne (f.eks. den grønne skattereform) af en bred politisk koalition, som sikrer politisk støtte ud over den nuværende valgperiode. Initiativerne vurderes derfor at være bæredygtige længe efter 2025.

Gennemførelsen af de planlagte reformer og investeringer forventes at medføre strukturelle ændringer i økonomien. En forhøjelse af energiafgifterne (og senere indførelsen af en standardafgift på drivhusgasemissioner) bør fremskynde den grønne omstilling af økonomien og gøre Danmark til et foregangsland med hensyn til at reducere drivhusgasemissionerne. De andre foranstaltninger og investeringer inden for rammerne af genopretnings- og resiliensfaciliteten støtter disse mål på en sammenhængende og effektiv måde, f.eks. ved at koncentrere finansieringen om de sektorer, der har de største drivhusgasemissioner (transport og landbrug) og samtidig forbedre energieffektiviteten. Planens ambitiøse FoU-projekter kan have en positiv indvirkning på klimamålene på lang sigt (f.eks. ved at forbedre CCS). Bedre forvaltningssystemer for kritiske forsyninger i sundhedssektoren bør bidrage til dens langsigtede modstandsdygtighed.

Flere komponenter i planen støtter den sociale og territoriale samhørighed og konvergens, som også forventes at have en effekt på lang sigt. Foranstaltningerne til styrkelse af sundhedssystemets resiliens, herunder integration i sundhedssystemet af nye teknologier og digitale løsninger, der blev udviklet under covid-19-pandemien, for at gøre det mere modstandsdygtigt og bæredygtigt, kan gå hen og blive varige løsninger, der opfylder sektorens stigende behov og imødegår det pres, som den udsættes for.

Den danske landbrugssektor står over for strukturelle udfordringer, som gør sektoren sårbar over for omkostningsstigninger som følge af den grønne omstilling og faldende indtjening. Beskæftigelsen og den sociale samhørighed afhænger især i landområderne af sektorens fortsatte konkurrenceevne. Initiativerne er således beregnet på at give landbrugerne økonomiske incitamenter til at reducere drivhusgasemissionerne (under hensyntagen til deres særlige forhold) og samtidig sikre social og territorial samhørighed og konvergens. Landbrugsreformen omfatter også FoU-investeringer, der kan fremme bæredygtig vækst i landbrugssektoren og skabe beskæftigelse af høj kvalitet.

Digitalisering: Initiativerne har til formål at skabe fremtidens digitale offentlige sektor gennem en løbende modernisering af den digitale infrastruktur, så den kan opfylde alle borgeres og virksomheders behov og styrke konnektiviteten. Bredbåndspuljen vil navnlig fremme adgangen til højhastighedsinternet for borgere, husstande og virksomheder i mindre tætbefolkede områder i hele landet, hvilket vil gøre det muligt for alle at deltage i den opadgående sociale og økonomiske konvergens, der drives af digitaliseringen. Dette sikres yderligere ved at fastlægge

fordelingen af midler og udarbejde digitaliseringsstrategien i tæt samarbejde med en bred vifte af aktører i civilsamfundet.

På baggrund af alle de reformer og investeringer, som Danmark påtænker gennemført i sin genopretnings- og resiliensplan, forventes gennemførelsen heraf at medføre omfattende strukturelle ændringer i relevante politikker og have en varig virkning. Dette berettiger en A-rating i henhold til kriterie 2.7 i bilag V til forordningen om genopretnings- og resiliensfaciliteten.

4.8 Milepæle, mål, overvågning og gennemførelse

Tilstrækkeligheden af den struktur, der skal stå for planens gennemførelse, overvågning af fremskridt og rapportering

Milepæle og mål

Planen omfatter 39 milepæle og 38 mål, der afspejler foranstaltningernes livscyklus. De vedrører både starten og slutningen af forløbet, da størstedelen af milepælene vedrører det første år, og kun målene gælder for de senere år. Det skal bemærkes, at de mål, der gælder i begyndelsen af facilitetens levetid, hovedsagelig vedrører en supplering af eksisterende velfungerende ordninger. I den forbindelse kan udbredelsen af foranstaltningen ske hurtigt, og der er derfor kun en relativt lille risiko for, at disse mål ikke realiseres.

Planens milepæle og mål er klare og realistiske. Antallet af milepæle eller mål pr. foranstaltning (mellem en og tre) afspejler i rimelig grad en foranstaltnings livscyklus. De fastsatte milepæle og mål afspejler på passende vis de forskellige gennemførelsesstadier for reformer og investeringer. De har i den forbindelse tit at gøre med etableringen eller ikrafttrædelsen af en foranstaltning og i det mindste et endeligt slutmål, der på passende og realistisk vis måler, om foranstaltningens mål er nået. Milepælene og målene stemmer derfor overens med foranstaltningernes langsigtede målsætninger.

En række milepæle stammer fra politiske aftaler mellem mindretalsregeringer (som er almindelige i Danmark) og flertallet af partierne i Folketinget. I Danmarks særlige tilfælde udgør en politisk aftale et vigtigt skridt ved beslutningen om en foranstaltnings nøgleparametre og giver tilstrækkelig garanti for, at den vil blive gennemført. Disse politiske aftaler er blevet omsat til yderligere milepæle med angivelse af, hvilke relevante lovgivningsmæssige foranstaltninger der skal træffes.

De foreslåede indikatorer er relevante, acceptable og holdbare. De er lette at måle og relevante markører for de opnåede fremskridt med foranstaltningernes gennemførelse. Det er overordnet set regeringen, som fører kontrol med indikatorerne, da de enten afspejler et input fra regeringens side eller, for de fleste måls vedkommende, et output. Få indikatorer kan forventes at blive påvirket af faktorer uden for regeringens kontrol. I betragtning af indikatorernes begrænsede antal anses risikoen for, at de ikke gennemføres, for at være lav.

Ambitionsniveauet kan for nogle af indikatorernes vedkommende betragtes som beskedent. Denne forsigtighedstilgang vil imidlertid bidrage til at sikre, at regeringen når milepælen eller

målet i tilfælde, hvor der f.eks. hersker tvivl om antallet af støttemodtagere for en given ordning. Dette gælder foranstaltninger, der forventes gennemført ved facilitetens udløb, og hvis indhold endnu ikke er fastlagt, herunder navnlig forskningsprojekter under komponenten grøn FoU og projekter under digitaliseringsstrategien.

Kontrolmekanismerne, dataindsamlingen og ansvarsområderne, der er beskrevet i planen, forekommer tilstrækkeligt robuste til, at de kan danne grundlag for udbetalingsanmodningerne, når milepælene og målene er opfyldt.

Overordnede organisatoriske ordninger

Finansministeriet fører tilsyn med koordineringen og overvågningen af og rapporteringen om planens gennemførelse. Ministeriet vil bl.a.:

- sikre overholdelse af EU's forordninger,
- overvåge den fuldstændige og rettidige opfyldelse af planens strategiske og operationelle målsætninger ved hjælp af milepæle og mål,
- udarbejde og indsende udbetalingsanmodningerne på grundlag af de nødvendige oplysninger fra de kompetente myndigheder og rapporter til Europa-Kommissionen,
- sikre evalueringen af planens resultater og formidlingen af resultater og
- yde teknisk bistand til de kompetente myndigheder.

Ministeriets interne revisionsenhed vil desuden få til opgave at koordinere revisionssystemerne og føre kontrol med fagministeriernes anvendelse af midler og opfyldelse af milepæle og mål. Ministeriet vil overvåge planens gennemførelse og være ansvarligt for udvekslingen med EU-institutionerne. Ansvaret for gennemførelsen vil blive fordelt på de enkelte komponenter i de relevante ministerier.

De ordninger, som Danmark har foreslået i sin genopretnings- og resiliensplan, forventes at være minimale med hensyn til at sikre en effektiv overvågning og gennemførelse af planen, herunder de påtænkte tidsplaner, milepæle og mål samt de dertil knyttede indikatorer. Dette svarer til en A-rating i henhold til evalueringskriterie 2.8 i bilag V til RRF-forordningen.

4.9 Omkostninger

Danmark har fremlagt udgiftsskøn for alle investeringsforanstaltninger i planen. I de fleste tilfælde var der ikke knyttet nogen detaljerede udgiftsskøn til reformerne i planen (f.eks. digitaliseringsstrategien) eller til meget nye projekter (missionsbaserede FoU-projekter). De i planen indeholdte reformer og investeringer opfylder de kriterier for støtteberettigelse, der er fastsat i forordningen. Alle foranstaltninger gennemføres efter den 1. februar 2020, og de relevante tiltag knyttet til denne gennemførelse forventes ført ud i livet senest den 31. august 2026. Merværdiafgift (moms) indgår ikke i de udgiftsskøn, hvortil der anmodes om finansiering fra genopretnings- og resiliensfaciliteten.

Omkostningsfordelingen er nøje beskrevet. Skønnene er for det meste baseret på sammenligninger med tidligere investeringsordninger af lignende art. De tabeller, der blev foreslået i standardskabelonen, var behørigt udfyldt og fremstillet. Udgiftsskønnene er ikke blevet valideret af et uafhængigt offentligt organ som f.eks. et nationalt produktivitetsråd eller en uafhængig finanspolitisk institution.

Vurderingen af udgiftsskønnene og ledsagedokumenterne viser, at de fleste omkostninger er velbegrundede, rimelige og plausible.

Rimelige omkostninger

Danmark har givet en detaljeret redegørelse for rimeligheden af udgiftsskønnene. Analysen af dokumentationen er ikke konsekvent i planen som helhed. Omkostningerne ved de generelle skatteforanstaltninger (f.eks. afskrivningsordningerne under den grønne skattereform og FoU-skattefradragsordningen) blev anslået på grundlag af modeller. For foranstaltninger, hvor der tidligere fandtes tilsvarende investeringsforanstaltninger, var udgiftsskønnene klart formuleret, og det var muligt tydeligt at identificere den anvendte metode. For reformer, nye foranstaltninger eller foranstaltninger uden lignende tidligere ordninger var udgiftsskønnene mindre detaljerede. Der er dog ingen grund til at tvivle på de fremlagte udgiftsskøn.

Det vurderes i den forbindelse, at rimeligheden af udgiftsskønnene er forholdsvis veldokumenteret.

Plausible omkostninger

Danmark har anvendte referenceomkostninger (med justeringer, hvor det var nødvendigt) til at begrunde plausibiliteten af de fremlagte omkostningsoverslag. Analysen af dokumentationen er ikke konsekvent i planen som helhed. For foranstaltninger, hvor der tidligere fandtes tilsvarende investeringsforanstaltninger, er der fremlagt historiske eller komparative data for de vigtigste omkostningsfaktorer. For nye projekter uden fortilfælde (såsom missionsbaserede FoU-projekter) blev det fra dansk side argumenteret, at der ikke kan fremlægges komparative udgiftsskøn.

De foreslåede finansieringsbeløb blev anset for at være passende i lyset af de begrænsninger, der var forbundet med en forudgående vurdering af udgiftsskønnene, og der er rimelig godt belæg for, at udgiftsskønnene er plausible.

Ingen EU-dobbeltfinansiering

Dobbeltfinansiering forhindres gennem gode forvaltnings- og kontrolsystemer. Da partnerskabsaftalen for 2021-2027 i øjeblikket er under forhandling, var det ikke muligt at foretage en egentlig afgrænsning på nuværende tidspunkt. Fra dansk side fokuseredes der derfor på at etablere og beskrive forvaltnings- og kontrolsystemerne for at undgå dobbeltfinansiering (se nedenfor).

Et af hovedformålene med kontrol- og revisionsordningerne er at sikre, at der ikke vil forekomme dobbeltfinansiering, når planens midler udbetales til modtagerne. Hver af de ansvarlige gennemførelsesmyndigheder vil udstede nye forvaltningserklæringer, hvori de

forpligter sig til løbende at dokumentere, at dobbeltfinansiering undgås, og at alle midler er taget i brug i overensstemmelse med de relevante nationale bestemmelser og EU-regler.

For at lære mere om risikoen for dobbeltfinansiering og specielt få sikkerhed for, at risikoen minimeres, vil Kontoret for Revision og Tilsyn foretage tre specifikke kontroller:

- kontrollere og sammenligne med Finansministeriets embedsmænd med ansvar for ministeriets budget for at sikre, at projektet i det relevante ministerium kun modtager midler fra én EU-kilde,
- sammenligne med det årlige finanslovsforslag for at se, om det relevante ministerium modtager andre EU-midler (hvilket vil være et tegn på, at der er risiko for dobbeltfinansiering) og
- på grundlag af årsrapporten for hvert af de relevante ministerier eller agenturer kontrollere, at der ikke modtages midler andetsteds fra, herunder andre kilder end EU-midler.

Kontoret for Revision og Tilsyn vil indføje et nyt afsnit i ministeriets forvaltningserklæring, hvor ledelsen erklærer, at den ikke har modtaget støtte fra andre kilder til det pågældende projekt.

For at sikre tilstrækkelig kontrol med, at dobbeltfinansiering undgås, har Danmark forpligtet sig til at:

- foretage regelmæssige krydskontroller i form af stikprøver ved hjælp af data i Danmarks databaser og ARACHNE, når Danmark begynder at anvende den
- i sin risikovurdering vedrørende strategien for krydskontrol for at undgå dobbeltfinansiering medtage midlerne for alle relevante ministerier, der er involveret i gennemførelsen af genopretnings- og resiliensplanen, og
- foretage kontrol af dobbeltfinansiering mindst én gang før hver betalingsanmodning.

På støttemodtagerniveau er et af ansøgningskriterierne, at der ikke må forekomme dobbeltfinansiering. Dette vil være et kriterium ved vurderingen af ansøgninger om alle midler under planen, og kun projekter, der overholder reglerne om undgåelse af dobbeltfinansiering, vil være berettiget til udbetalinger.

Ifølge de danske myndigheder vil distribution foretaget fra centralt hold bidrage til at sikre, at den samme ansøger ikke kan modtage dobbeltfinansiering til det samme projekt. Initiativer, der finansieres af både genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre finansieringskilder (f.eks. nationale midler eller EU-midler), vil modtage udbetalinger fra centralt hold, idet den i finanslovforslaget nævnte budget- og bevillingsfunktion varetages af den samme enhed i det relevante ministerium, som udbetaler midler. Finansieringen fra genopretnings- og resiliensfaciliteten vil desuden blive registreret som indtægt i finanslovsforslaget for 2021 gennem en tillægsbevilling, der skal vedtages af Folketingets Finansudvalg, hvilket vil gøre det nemmere at adskille finansiering fra genopretnings- og resiliensfaciliteten fra anden finansiering.

Rimelige og omkostningseffektive omkostninger

Planen forventes på effektiv vis at bidrage til at tackle de udfordringer, der er identificeret i de landespecifikke henstillinger for Danmark. Planens reformer og investeringer er i øvrigt afstemt med flagskibsinitiativerne i den årlige strategi for bæredygtig vækst 2021. Nærmere bestemt behandles alle syv flagskibsinitiativer, om end i forskelligt omfang.

Planen indeholder desuden betydelige investeringer og reformer for at fremskynde den grønne omstilling. Foranstaltningerne vil øge vækstpotentialet, produktiviteten, fremme jobskabelse og afbøde krisens negative virkninger. Planens klare fokus på FoU kan støtte opfyldelsen af Danmarks ambitiøse mål om at reducere drivhusgasemissioner med potentielle positive følgevirkninger (f.eks. kunne andre lande eventuelt anvende CCS-kapaciteten).

Den begrundelse, som Danmark har forelagt for genopretnings- og resiliensplanens anslåede samlede omkostninger, er i moderat grad rimelig, plausibel, i overensstemmelse med princippet om omkostningseffektivitet og står mål med den forventede nationale økonomiske og sociale indvirkning. Danmark har fremlagt tilstrækkelige oplysninger og dokumentation til, at de anslåede omkostninger til de reformer og investeringer i genopretnings- og resiliensplan, der skal finansieres gennem faciliteten, ikke er dækket af den eksisterende eller planlagte EU-finansiering, Dette berettiger en B-rating i henhold til vurderingskriterium 2.9 i bilag V til forordningen om genopretnings- og resiliensfaciliteten.

4.10 Kontrol og revision

Beskrivelse

De danske ordninger vil bestå af to kontrol- og revisionsniveauer: et centralt niveau, som supplerer de eksisterende danske kontrol- og revisionsmekanismer, og det eksisterende decentrale niveau. Finansministeriet er ansvarligt for at koordinere og sikre, at fagministeriernes revisions- og kontrolmekanismer er forsvarlige og velfungerende med hensyn til planens gennemførelse. Finansministeriet vil også fungere som kontaktpunkt for Kommissionen, EU's revisionsinstitutioner, Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF), osv. Kommissionen, Revisionsretten, OLAF og Den Europæisk Anklagemyndighed vil få adgang til alle relevante data vedrørende kontrol og revision. Kontoret for Revision og Tilsyn vil sikre, at de data, som støttemodtagerne leverer om milepæle og mål, er meget pålidelige, og at dataene opbevares i overensstemmelse med de relevante forordninger.

Før hver udbetalingsanmodning vil Finansministeriet anmode om og indsamle erklæringer fra ledelsen i hvert enkelt fagministerium, der modtager støtte fra forordningen om genopretnings- og resiliensfaciliteten. Erklæringerne underskrives af ledelsen og sendes til Finansministeriet af ledende repræsentanter i hvert af de ni ansvarlige fagministerier (se tabel 3.1). Ledelsen forpligter sig gennem erklæringerne til at overholde forordningen om genopretnings- og resiliensfaciliteten, navnlig artikel 22 om beskyttelse af Unionens finansielle interesser.

Finansministeriet vil overvåge og sikre, at ministerierne fremsender forvaltningserklæringerne. Når det har fået tilstrækkelig sikkerhed for, hvordan midlerne vil

blive anvendt, vil ministeriet på Danmarks vegne indgive en enkelt forvaltningserklæring til Kommissionen. Den fælles forvaltningserklæring vil være baseret på fagministeriernes erklæringer og Finansministeriets egen kontrol og eget tilsyn med midlernes anvendelse.

Hvert ministerium har et klart og retligt bindende ansvar for at sikre passende revisions- og kontrolsystemer. Hvert ministerium skal desuden udforme sine regnskaber på en sådan måde, at det er muligt at skelne finansieringen fra genopretnings- og resiliensfaciliteten fra ministeriets øvrige udgifter. Dette vil blive gjort i den supplerende finansielle retsakt om gennemførelse af forordningen om genopretnings- og resiliensfaciliteten, i statens officielle regnskaber og i det årlige budget.

Rigsrevisionen kan endvidere foretage risikobaserede og tilfældige revisioner i forbindelse med udbetalingen af midler fra genopretnings- og resiliensfaciliteten. Den er imidlertid en uafhængig enhed og er selv ansvarlig for at beslutte, om der skal foretages revision. Hvis Rigsrevisionen foretager revision af udbetalingen af midler fra genopretnings- og resiliensfaciliteten, vil revisionsoversigterne blive overdraget til Kommissionen sammen med de halvårlige forvaltningserklæringer.

Det interne kontrolsystems robusthed og fordelingen af roller og ansvarsområder

Den danske plan viser den nationale organisationsstruktur, idet hver enkelt aktørs roller og ansvarsområder klart fremgår af systemet for gennemførelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten. De danske ordninger vil bestå af to kontrol- og revisionsniveauer: et centralt niveau, som supplerer de eksisterende danske kontrol- og revisionsmekanismer, og det eksisterende decentrale niveau. Kontrol- og revisionssystemet består desuden af Rigsrevisionen, den danske ombudsmand, Datatilsynet og whistleblowerfunktionerne i alle ministerierne.

Finansministeriet er ansvarligt for at koordinere og sikre, at fagministeriernes revisions- og kontrolmekanismer er forsvarlige og velfungerende i forbindelse med planens gennemførelse. I Finansministeriet vil Kontoret for Revision og Tilsyn både føre kontrol med ministeriernes anvendelse af midler og med dokumentationen og opfyldelsen af mål og milepæle. Det vil også koordinere revisionssystemerne og overvåge fagministerierne i forbindelse med deres gennemførelse, kontrol og revision af midlerne og dermed give yderligere sikkerhed for, at de implementerende ministeriers kontrolsystemer er i stand til at opfylde kravene i forbindelse med genopretnings- og resiliensfaciliteten. Kontoret for Revision og Tilsyn aflægger to gange om året rapport om de kontroller, der udføres i forbindelse med arbejdet med forvaltningserklæringen. Kontoret vil i rapporten sammenfatte, hvilke kontrolmekanismer det har i forbindelse med de implementerende ministeriers kontrol- og revisionsrapporter og vil derfor gennemføre de revisioner, der vil indgå i den revisionsoversigt, som Finansministeriet fremsender til Kommissionen. Hvert ministerium er ansvarligt for at sikre, at der er tilstrækkelig revision og kontrol af gennemførelsen af milepæle og mål. Ministerierne vil have fleksibilitet til at udforme egne revisions- og kontrolmekanismer. *Rigsrevisionen* er ansvarlig for at gennemføre eksterne revisioner af offentlige udgifter og indtægter.

Systemet har en robust proces og struktur, hvor roller og ansvarsområder er klart defineret, og de relevante kontrolfunktioner er behørigt adskilt.

Tilstrækkeligheden af kontrolsystemerne og andre relevante ordninger

Planen fastlægger de procedurer, der anvendes til at sikre overholdelsen af gældende EU-lovgivning og national lovgivning i forbindelse med gennemførelsen af samtlige foranstaltninger. Den omhandler desuden alle alvorlige uregelmæssigheder (svig, korruption, interessekonflikter) og undgåelse af dobbeltfinansiering ved at gøre det muligt at gennemføre kontrol- og revisionsmekanismer også i de enkelte fagministerier. Hvert af de ni ansvarlige fagministerier, der indgår i gennemførelsen af komponenterne, udsteder en forvaltningserklæring for forordningen om genopretnings- og resiliensfaciliteten til Kontoret for Revision og Tilsyn, som vil udføre kontrol og udøve tilsyn.

Når der tildeles midler fra forordningen om genopretnings- og resiliensfaciliteten til relevante fagministerier, er det en klar betingelse, at det respektive ministerium skal anvende midlerne i henhold til EU's kriterier for anvendelse af midler fra forordningen om genopretnings- og resiliensfaciliteten. Hvert ministerium har et klart og juridisk bindende ansvar for at sørge for, at der er passende revisions- og kontrolsystemer for at sikre, at midlerne udbetales i overensstemmelse med, hvad den danske regering og EU har godkendt.

De foreslåede foranstaltninger giver sikkerhed for, at kontrolniveauet er tilstrækkeligt til at forebygge, opdage og korrigere konstaterede uregelmæssigheder i forbindelse med anvendelsen af midler fra forordningen om genopretnings- og resiliensfaciliteten.

Der blev ikke konstateret nogen bestemte risici for de enkelte komponenter som følge af uregelmæssigheder.

Planen gennemføres og spores ved hjælp af et særligt system for hvert enkelt fagministerium, hvorved oplysningerne sendes til Kontoret for Revision og Tilsyn. Dataene vil blive indsamlet og lagret af de enkelte ministerier, og det vil være Kontoret for Revision og Tilsyns ansvar at indsamle og lagre data om endelige modtagere og stille dem til rådighed for Kommissionen, OLAF og Revisionsretten. De specifikke data, der indsamles fra projekterne, vedrører endelige modtagere/støttemodtagere, kontrahenter og underleverandører. Indsamlingen af disse data vil tjene til at opnå viden om risici, navnlig vedrørende "koncentration" og "omdømmemæssige risici". Kontoret for Revision og Tilsyn vil sikre, at disse data kan stilles til rådighed for EU-myndighederne på disses anmodning.

Tilstrækkeligheden af ordninger til undgåelse af dobbeltfinansiering fra EU

I den danske genopretnings- og resiliensplan er der taget hensyn til finansiering fra andre EU-fonde og -instrumenter for at sikre komplementaritet og undgå dobbeltfinansiering. Dette gøres ved at supplere de nuværende danske kontrolsystemer med nye forvaltningserklæringer, hvor ledelsen hos hver af de ansvarlige gennemførelsesmyndigheder forpligter sig til løbende at

dokumentere, at dobbeltfinansiering undgås, og at alle midler er blevet forvaltet i henhold til relevant national lovgivning og EU-lovgivning.

Initiativer finansieret af såvel genopretnings- og resiliensfaciliteten som supplerende finansiering (f.eks. nationale midler eller EU-midler) vil modtage udbetalinger fra centralt hold, idet budget- og bevillingsmyndigheden indgår i finanslovsforslaget. Danmark angiver, at den centrale fordeling sikrer, at den samme ansøger ikke kan modtage dobbeltfinansiering til det samme projekt, da udbetalingen af midler vil blive behandlet i samme ministerium og samme enhed. Hvert ministerium skal desuden strukturere sine regnskaber på en sådan måde, at det er muligt at adskille finansieringen fra genopretnings- og resiliensfaciliteten fra andre udgifter i ministeriet. Dette vil blive gjort i den supplerende finansielle retsakt om gennemførelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten, i statens officielle regnskaber og i det årlige budget.

For at lære mere om risikoen for dobbeltfinansiering og få nærmere sikkerhed for, at risikoen minimeres, vil Kontoret for Revision og Tilsyn udføre tre specifikke kontroller:

(1) kontrollere og sammenligne med Finansministeriets embedsmand med ansvar for ministeriets budget for at sikre, at projektet i det relevante ministerium kun modtager midler fra én EU-fond,
(2) sammenligne med det årlige finanslovsforslag for at se, om det relevante ministerium modtager andre EU-midler (hvilket vil være et tegn på, at der er risiko for dobbeltfinansiering) og
(3) på grundlag af årsrapporten for hvert af de relevante ministerier eller agenturer kontrollere, at der ikke modtages midler andetsteds fra, herunder andre kilder end EU-midler.

Undgåelse, opdagelse og forebyggelse af dobbeltfinansiering sikres i alle faser af projekternes livscyklus. I denne henseende har Danmark forpligtet sig til, at:

(1) Kontoret for Revision og Tilsyn og/eller fagministerierne foretager regelmæssige krydskontroller i form af stikprøver ved hjælp af data i Danmarks databaser
(2) i sin risikovurdering medtage strategien for krydskontrol for at undgå dobbeltfinansiering, der gælder for alle relevante ministerier, der er involveret i gennemførelsen af genopretnings- og resiliensplanen, og
(3) foretage kontrol af dobbeltfinansiering mindst én gang før hver betalingsanmodning.

Retlig bemyndigelse og administrativ kapacitet i kontrolfunktionen

Kontoret for Revision og Tilsyn er direkte underlagt Finansministeriets departementschef. Kontoret har en individuel beskrivelse af sin rolle og sine funktioner, hvor dets særlige uafhængige status er forankret. Beskrivelsen af funktionerne er ændret, navnlig for så vidt angår det nye mandat om kontrol med anvendelsen af midler fra genopretnings- og resiliensfaciliteten. Denne ændring er godkendt på regeringsniveau. Regeringens økonomiudvalg har godkendt det udvidede mandat. Kontoret for Revision og Tilsyn består i øjeblikket af en chefrevisor med 13 års erfaring fra interne revisioner i Finansministeriet. Kontoret har desuden otte meget erfarne

medarbejdere, hvoraf fire er specialiseret i revision, to i cybersikkerhed, en i retlige anliggender og en i finansielle anliggender. Hver af medarbejderne i Kontoret for Revision og Tilsyn har mere end 15 års erfaring. Alle medarbejdere uddannes og opkvalificeres løbende. Kontoret vil ansætte det antal ekstra medarbejdere, der er nødvendigt for at sikre korrekt og tilstrækkelig kontrol med midlerne fra genopretnings- og resiliensfaciliteten. Det nøjagtige antal yderligere ansatte vil løbende blive vurderet for at sikre, at arbejdsstyrken er tilstrækkelig stor.

Aktørernes roller og ansvar i forbindelse med kontrol og revision er klare, de relevante kontrolfunktioner er behørigt adskilt, og der er sørget for, at de aktører, der udfører revisioner, er uafhængige.

De ordninger, der foreslås i planen, til forebyggelse, afsløring og korrektion af korruption, svig og interessekonflikter i forbindelse med anvendelsen af midler under genopretnings- og resiliensfaciliteten, herunder de ordninger og forpligtelser, der er relevante for at undgå dobbeltfinansiering fra faciliteten og andre EU-programmer, vurderes som acceptable. Dette svarer til en A-rating i henhold til evalueringskriterie 2.10 i bilag V til RRF-forordningen.

4.11 Sammenhæng

Gensidigt forstærkende foranstaltninger

Reformerne og investeringerne i planen er sammenhængende og gensidigt forstærkende. Hver komponent er sammenhængende i den forstand, at de indeholdte foranstaltninger forstærker hinanden. De er ofte beregnet på at nå de samme eller komplementære mål. Reformerne i komponenterne understøtter og supplerer de planlagte investeringer. Et eksempel er den første fase af standardafgiften på drivhusgasemissioner i komponent 4, som understøttes af investeringer, der skal tilskynde virksomheder til at investere i klimavenlige aktiver og tilpasse sig anden fase af skattereformen i form af en standardafgift på drivhusgasemissioner.

Foranstaltningerne knyttet til den grønne skattereform udstikker rammerne for en række andre foranstaltninger i den danske plan og skaber dermed en sammenhængende løsning. Foranstaltningerne i komponent 2 (landbrug), 3 (energieffektiviseringer) og 5 (grøn omstilling af transport) udgør et sammenhængende svar på de udfordringer, som Danmark står over for med hensyn til at nå sine klimamål. De er navnlig i overensstemmelse med den ambitiøse klimalov, som Danmark tilstræber at indføre. Foranstaltningerne i komponent 2 vil bidrage til at styrke reduktionerne af drivhusgasemissionerne i landbrugssektoren. Komponenten indeholder en række sammenhængende foranstaltninger, der tager sigte på at forbedre jordbundskvaliteten og dermed i samme åndedrag mindske forureningen, hvilket er en af de vigtigste miljøproblemer for Danmark. Kombinationen af foranstaltninger kan bidrage positivt til den grønne omstilling i sektoren, forudsat at resultaterne sikres på lang sigt. På tilsvarende vis styrker reformerne og investeringerne i komponent 3 om energieffektiviseringer gensidigt reduktionen af drivhusgasemissioner i relevante sektorer og udforsker samtidig nye måder at nedbringe CO2-emissioner på (CCS-gennemførlighedsundersøgelse). Endelig udgør foranstaltningerne i

komponent 5 også en sammenhængende reaktion på dekarboniseringen af transportsektoren ved at give folk incitament til at pendle på cykel eller gå over til nul- eller lavemissionskøretøjer.

De foranstaltninger, der er beregnet til at styrke det danske sundhedssystem, er sammenhængende, da de alle har det overordnede mål at øge sundhedssystemets modstandsdygtighed på forskellig vis. Investeringer i digitale løsninger for at få adgang til sundhedsydelser er af tværgående og sammenkoblende karakter og giver bedre adgang til sårbare befolkningsgrupper, øget inddragelse af patienter og effektiv overvågning. Foranstaltninger, der skal sikre lagre af lægemidler og overvågning af kritiske medicinske produkter, bidrager til den overordnede planlægning og til en omhyggelig forvaltning af de kritiske medicinske produkter. Foranstaltningen vedrørende virkningerne af covid-19-vacciner kan forbedre vacciners effektivitet og bidrage til at minimere bivirkninger og derved forbedre befolkningens generelle sundhed og tillid til vaccinationer.

Foranstaltningerne til digitalisering af Danmarks samfund og økonomi har til formål at tackle sammenhængende udfordringer og mål. Selv om det digitale partnerskab vil træffe beslutning om de konkrete foranstaltninger på et senere tidspunkt, står det klart, at de forskellige initiativer, der har til formål at digitalisere økonomien og den offentlige forvaltning for at give arbejdstagere digitale færdigheder, forfølger komplementære og gensidigt forstærkende mål. Der er ikke fundet nogen områder, hvor de foreslåede foranstaltninger er i modstrid med hinanden eller har en negativ indvirkning på hinanden.

Komplementaritet mellem foranstaltningerne

Komponenterne giver udtryk for den i planen indeholdte konsekvente vision om at udnytte den grønne og den digitale omstilling til at sikre genopretning efter krisen. Der kan i hele planen findes synergier mellem forskellige komponenter, navnlig hvad angår deres mål. Flere komponenter bidrager til målet om at reducere drivhusgasemissionerne, og foranstaltningerne heri supplerer hinanden. Komponent 4 (grøn skattereform) bidrager f.eks. til første fase af den grønne skattereform med henblik på at indføre en standardafgift på drivhusgasemissioner. Den suppleres af fire andre komponenter med lignende og forstærkende mål, nemlig at bidrage til at fremskynde den grønne omstilling i Danmark. Komponent 2 (grøn omstilling af landbrug og miljø) har til formål at reducere landbrugets CO2-fodaftryk. Komponent 3 (energieffektiviseringer, grøn varme og CCS) har til formål at sikre energieffektiviseringer og bidrage til de danske emissionsreduktionsmål. Komponent 7 (grøn FoU) har til formål at øge investeringerne i nye grønne teknologier som et supplement til de eksisterende og nye politiske redskaber, der er beregnet på at opnå kulstofneutralitet. Endelig sigter komponent 5 (grøn omstilling af vejtransport) mod at reducere emissionerne fra transportsektoren med 2,1 megaton inden 2030.

I lyset af de udfordringer, der skal tages op, udgør den danske genopretnings- og resiliensplan en afbalanceret tilgang mellem reformer og investeringer. For at fremme en bredere sammenhæng på tværs af instrumenter, og navnlig med de europæiske samhørighedsfonde, opfordres der til en afbalanceret territorial ressourcefordeling.

På baggrund af den kvalitative vurdering af alle komponenterne i den danske genopretnings- og resiliensplan, deres individuelle vægtning (betydning, relevans, finansielle tildeling) og samspillet mellem dem, indeholder planen foranstaltninger til gennemførelse af reformer og offentlige investeringer, som i høj grad er sammenhængende tiltag. Dette svarer til en A-rating i henhold til evalueringskriterie 2.11 i bilag V til RRF-forordningen.

5. BILAG

			Klima[29]		Digitalt	
Nummer på foranstaltning/delforanstaltning	**Betegnelse på foranstaltning/delforanstaltning**	**Budget (mio. EUR)**	**Int. område**	**Koeff. %**	**Int. område**	**Koeff. %**
1.2	Teknologipakke	2			095	100 %
2.1	Fonden for økologisk landbrug	11	027	100 %		
2.2	Køkkenomstillingspulje	5	027	100 %		
2.3	Økologisk innovationscenter	5	022	100 %		
2.4	Økologiske plantebaserede projekter	3	027	100 %		
2.5	Klimateknologier i landbruget	27	022	100 %		
2.6	Udtag af lavbundsjorder	89	027	100 %		
3.1	Udfasning af olie-/gasfyr	65	025bis	100 %		
3.2	Tilskudspulje til CO2-reduktioner	40	024ter	100 %		

[29] Skønt de samlede omkostninger i den danske genopretnings- og resiliensplan overstiger Danmarks samlede tildeling af ikketilbagebetalingspligtig støtte, vil landet sikre, at alle udgifter til investeringer i denne tabel, som bidrager til klimamålene, finansieres fuldt ud af midlerne fra genopretnings- og resiliensfaciliteten.

			Klima[29]		Digitalt	
Nummer på foranstaltning/delforanstaltning	**Betegnelse på foranstaltning/delforanstaltning**	**Budget (mio. EUR)**	**Int. område**	**Koeff. %**	**Int. område**	**Koeff. %**
3.3	Energieffektvisering i offentlige bygninger	40	026bis	100 %		
3.4	Tilskud til grønne boligforbedringer	63	025bis	100 %		
3.5	Forundersøgelser til CCS-lager	27	022	100 %		
4.1.1	Investeringsvindue — grøn andel	163	027	100 %		
4.1.2	Investeringsvindue — digital andel	163			010bis	100 %
4.2.1	Straks-afskrivninger — grøn andel	33	027	100 %		
4.2.2	Straks-afskrivninger — digital andel	69			010	100 %
4.3	Ekspertgruppe	1	01	100 %		
5.1	Omprioritering af registreringsafgift på biler og lav elafgift på opladning af elektriske køretøjer	141	074	100 %		
5.3	Udviklingsforsøg med vejafgifter	3	022	100 %		
5.5	Analyse af testordning med dobbelte anhængere	0,1	022	100 %		
5.6	Analyse af bekendtgørelsen om vægt og dimensioner for at optimere tung vejtransport	0,1	022	100 %		

			Klima[29]		Digitalt	
Nummer på foranstaltning/delforanstaltning	**Betegnelse på foranstaltning/delforanstaltning**	**Budget (mio. EUR)**	**Int. område**	**Koeff. %**	**Int. område**	**Koeff. %**
5.7	Ordning for infrastruktur til elcykler	1	075	100 %		
5.8	Investeringer i cykelstier på statsveje og støtteordning for cykler til kommuner	70	075	100 %		
5.9	Støtteordning til grønne færger	27	074	100 %		
6.1	Digitaliseringsfond	67			011	100 %
6.2	Bredbåndspulje	13			053	100 %
6.3	Pulje til SMV:Digital	9			010	100 %
7.1.1	Fradrag for FoU-udgifter — grøn andel	15	022	100 %		
7.1.2	Fradrag for FoU-udgifter — digital andel	59			009bis	100 %
7.2	Grøn forskningsprioritering	94	022	100 %		